

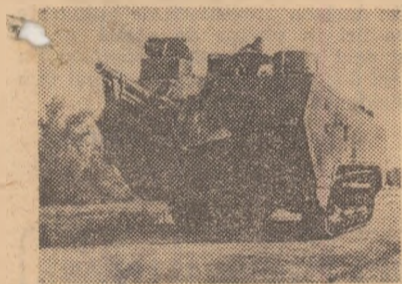
Douăzeci de ani de la
semnarea Tratatului
româno-sovietic

Prietenie
și colaborare frățească

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Din
arhivele
războiului
secret

Muza ecranului
în 2068

Fluieră-mi
că-ți
sînt drag!

Invincibila aspirină

Mirosul —
un simț
misterios

Prezentatoarea de modele Gala Milovskaia, „Twiggy a U.R.S.S.“, așa cum a fost recomandată publicului italian de ziarul „Unità“. Dar cine e Twiggy?

(Citiți în pag. 10-a „Așa se nasc idoli“)

ANUL XXIV

5

(1194)

2 februarie

1968

12 pagini, 1 leu

Leonid Lamm :

Studiu (Desen)

PROZA

Bine, dar ce-i dragostea ?

N-a fost deloc ușor ca Lera să fie instalată în spațiul acela atât de strimt ; îi era greu și neplăcut să rămână singură, fără să fie sprijinită și de aceea hotărâseră să se lucreze repede, să se evite repetările.

Regizorul a rostit sacramentală formulă : „Atenție, filmăm !”, aparatul a început să huruie și Lera și-a spus prima replică. Chelnerul s-a apropiat și a așezat pe masă un sfeșnic cu luminări aprinse. Dar avea mișcări atât de sfingace încât, furios, regizorul a oprit filmarea.

— Ți-am spus foarte clar unde să pui luminările, nu ? În felul ăsta îmi ascunzi acțiunea ! Repetăm !

Și din nou s-au aprins reflectoarele și aparatul de luat vederi a început să huruie. Lera a mai rostit o dată fraza ei, chelnerul s-a îndreptat spre masă cu ochii fîntă la locul unde trebuia să plaseze luminările. Dar, lingă masă, s-a împiedicat de ceva.

— Stop ! De la capăt !

Reflectoare, huruit, replica Lerei ; chelnerul s-a apropiat, a așezat luminările. Dar o scîndură a dușumelei s-a mișcat și spătarul fotoliului pe care stătea Lera s-a răsturnat.

— Stop ! Așezați totul la loc ! Și legați-l, pentru numele lui Dumnezeu ! Re-luăm.

Reflectoare, huruit.

La a patra încercare. Mitia, care suferea pentru torturile Lerei, a uitat textul lui și a început să se bilbie.

— De la capăt !

La a cincea încercare a greșit chelnerul. În picioare, înfepenită, Lera nu mai simțea decât stropii de sudoare care i se prelingeau pe trup, pricinindu-i mîncărime. În fața ochilor îi jucau linii și cercuri ; se roteau, se depărtau pînă se prefăceau într-un punct orbitor.

— Nu vrei să te odihnești puțin, Lera ?

— Nu, să continuăm, nu mai pot s-o iau de la început.

A șasea încercare, a șaptea ; Lera a recitat mai mult mecanic, chelnerul s-a apropiat, în sfîrșit, de masă fără să tacă gafe. Mitia și-a rostit replica cum trebuie, încă puțin, foarte puțin și totul trebuia să se sfîrșească... A opta încercare a fost într-adevăr definitivă. Gata ! Întreaga echipă a răsuflat ușurată. Pe

fețe au înflorit zîmbete, bucuria era generală : operatorii, asistentul regizorului, actorii — toți erau fericiți.

Dar deodată s-a auzit din nou glasul necruțătorului regizor :

— Stop ! Încă o dată !

— Dar de ce, Dumnezeu ?

— O muscă în prim plan, a catadixit să explice operatorul principal.

— Fir-ar să fie !

— Vă rog, tovarăși, puțină răbdare !

O muscă în plină iarnă siberiană, se poate ?

A noua încercare a izbutit.

Pe ecran, secvența a fost cit se poate de firească. Actorii nu jucau, ci-și trăiau parcă rolurile, degajați, cu un umor blajin. Cu ochii împăienjeniți, cu miinile tremurînde, Mitia Griziunov avea realmente aerul unui ofițer alb care a băut prea mult.

...De altfel, filmul mai rulează și acum, la orașe, la țară, ba chiar și în străinătate ; la urma urmei, e un film destul de bun.

Poate că în clipa asta rulează într-un club : o sanie elegantă coboară o pantă repede, de undeva răsună o muzică, colul își ia vînt și se avîntă în galop pe un drum înghețat ; Lera ride în hohote, acoperindu-și — într-un gest cochet — obrazul cu manșonul, îl respinge pe ofițer, sare din sanie și gonește la vale. Evident, nu e Lera ! Aleargă dublura ei, dar ce importanță are asta ? Lera e aceea care umblă, fuge, valsează pe ecran ; e ușoară, grațioasă, fermecătoare, cine ar putea să creadă altminteri ?... După filmări, Mitia o conducea acasă. Același ZIS încăpător, lunecînd fără zgomot, aceiași mașiniști ghemuiți lingă brancardă ; seara nu erau decît trei, al patrulea era înlocuit de Mitia. Și tot el pălea cel dintîi la cea mai mică zdruncinătură și, înaintea celorlalți, căuta s-o liniștească pe Lera. Stai linișor... nu-i nimic...

Ajuta la transportul brancardei în apartamentul Lerei, se agita, cerea ba să fie ținută mai drept, ba să fie ridicată puțin mai sus. Apoi se ducea la bucătărie, prăjea puii vineții cumpărați la „Gastronomul” de vizavi și făcea o supă pentru Lera.

Lera se obișnuiește treptat cu prezența

lui, cu atențiile lui. Sfîrși prin a nu se mai jena de el :

— Mitia, vino puțin pînă aici. Mă mîncă spatele.

Și Mitia o scărpină ușor cu un bețișor subțire pe care-l strecura sub plața de gips.

Își rememorau întâmplările din timpul zilei, episoade din cursul filmărilor, îl criticau pe regizor, se întrebau dacă filmul va ieși bine. Mitia lua un ton liric, începea să-i facă complimente. Lera nu băga însă de seamă, se gîdea la altceva. Într-o seară înturnă capul într-un moment cînd el nu se aștepta și-i prinse privirea. Iar privirea îi spuse că Mitia o iubea, în felul lui — din toată inima, naiv — că-i era nespuse de devotat, că-i admira curajul, purtarea ei eroică... Sticlele ochelarilor lui, care luceau cu o lumină odihnitoare în montura ochelarilor, păreau a-i spune : „Ești o femeie extraordinară, fără pereche”.

Izbucni în ris. Plecînd ochii, timid, Mitia se depărta puțin. Mitia, dragul meu Mitia, bun, pur, naiv. Dacă o iubea așa cum era acum, bolnavă, încătușată într-o carapace rigidă, stîrnind mila tuturor și departe de a fi frumoasă, o s-o iubească totdeauna, orice s-ar înfîmpla. Nu-i un capriciu, un sentiment ușuratec, ci ceva serios, adînc.

— Dă-mi, te rog, pudriera ! ceru Lera, fără să se oprească din ris. Și pleacă, te rog, numaidecît. Mă faci să mor de ris !

La începutul toamnei, filmările luară sfîrșit. Uraaa, copii ! Ultimele secvențe și gata ! Cineva adună repede niște bani, într-o pălărie, și fugi după șampanie. Ciocniră cu toții în fața camerei de luat vederi. Se sărutară. Regizorul jură pe toți stînții că nu va mai face apel la altă actriță, că nu va mai face filme decît cu Lera, numai și numai cu dînsa.

Lera fu transferată la Institutul de traumatologie ; doctorul luă un terăstrăiaș, își suflecă mînele și se apucă de treabă. În jurul lui începură să zboare așchii cenușii de gips și carapacea căzu. Lera putea să-și termine tratamentul fără dînsa.

Dar mai rămase la pat o bucată de vreme, odihnindu-și trupul și sufletul și nepufînd să creadă că chinul se sfîrșise. N-o să uite niciodată micul spital de provincie, pe bătrînul Tihon Avdeici, călătoria la Moscova, gipsul, cele nouă repetări istovitoare !

„...Actorii din ultimul act sînt rugați să se pregătească”, se auzi în difuzor glasul monoton al scundeii Raisa Balașova.

Lera se sculă, își potrivi tusta și ieși pe culoar. Schiță o vocaliză, ca să-și încerce vocea. Orchestra, care începuse să cînte, o chemă imperios în scenă.

Vedea culisele, pompierul care dormita pe un scaun, actorii care-și așteptau rîndul, pe Mitia Griziunov cu un aparat fotografic spinzurat pe umăr ; vedea haosul vrăjît al sălii, primele rînduri luminate, capete, umeri, programele pe care oamenii le țineau în mîini, iar mai departe, în penumbra albastră-cenușie, mii de stropi argințați, gri-albaștri.

Aștepta pe malul rîului, fată tînără de la țară, venită în ascuns la prima întîlnire ; îl aștepta nerăbdătoare și el nu mai venea. Începea să înțeleagă că o înșelase, că nu mai trebuia să nădăjduiască. Tulburată de mii de gînduri și îndoieli, se repezea ca o săgeată, la cel mai mic sunet care semăna cu un zgomot de pași. Număra clipele... și cînd nu mai putea să tacă, zguduia ca cea dintîii femeie pentru prima oară pe acest pămînt întrebă, întorcîndu-se spre sală :

— Bine, dar ce înseamnă asta, ce-i dragostea ?

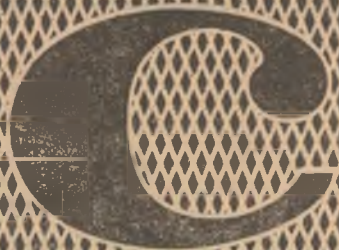
Eduard Șim

DISPUTĂ NELITERARĂ

Baldachinuri la bibliotecă

Bătrîna și venerabila Bibliotecă națională din capitala Franței a cunoscut zilele trecute o agitație insolită. Prin celebrele-i galerii erau purtate tot felul de paturi cu baldachin, o întreagă suită de alcovuri cu tapiseriile și paravanele lor, candelabre de aur și argint... Cel care au văzut această forfotă spun

cartea

că nici la Comedia franceză nu se procedează cu mai multă meticulozitate atunci cînd se montează decorurile pentru „Prețioasele ridicole”.

Ce a prilejuit această neobișnuită procesiune de mobilă de dormitor într-un lăcaș ai cărui vizitatori caută, mai curînd, să-și alunge cu orice preț perfida ispită a somnului ? O expoziție, ca multe altele, dar avînd la bază o idee originală.

Intr-adevăr, administratorul general al Bibliotecii și conservatorul cabinetului de stampe doresc să prezinte în acest cadru evocator cărțile, manuscrisele și iconografia referitoare la Saloanele literare din secolul XVII.

Este pentru prima oară cînd se încearcă o asemenea experiență și unii au găsit chiar cu cale s-o critice. Susținătorii ideii le-au replicat, însă, că și în materie de expoziții de cărți trebuie să se facă pași înainte. Vizitatorii muzeelor, au argumentat ei, s-au obișnuit acum cu o anume punere în scenă ; austeră prezentare de autografe și gravuri în vitrine de sticlă ar astăzi deci sărăcăcioasă, desuetă și nu ar trezi decît un interes, în cel mai bun caz, moderat.

Ev. Martov

MICĂ ISTORIE LITERARĂ

Scriitorii despre ei și despre alții

Intr-o zi, la o recepție, marele Hemingway a fost „blocat” de o cuconită cu ifose intelectuale.

— Trebuie să vă mărturisesc, domnule Hemingway — i s-a adresat cuconita — că ultima carte a dumneavoastră m-a cam dezamăgit.

— Nu vă supărați — a întreat-o scriitorul — ați cumpărat-o ?

— Nu, mi-a fost împrumutată, a convenit, naivă, interlocutoarea.

— Atunci de ce-vă pare rău ? i-a ripostat calm Hemingway, depărtîndu-se și lăsînd-o locului cu gura căscată.

★

Intr-o societate de literați se discuta, pentru a mia oară, despre paternitatea operei lui Shakespeare. Cine a fost în realitate autorul ei : Francis Bacon, Christopher Marlowe sau... Shakespeare ? O doamnă a dorit să cunoască părerea scriitorului italian Riccardo Bacchelli.

— Cînd am să ajung în rai — i-a răspuns zîmbînd Bacchelli — am să-l întreb chiar pe Shakespeare.

— Nu cred, maestre, că o să-l găsiți pe Shakespeare în rai — a fost de părere doamna.

— Atunci — a observat, de data asta grav, cunoscutul scriitor — o să-l puteți întreba dumneavoastră.

★

Un tînăr scriitor, încă necunoscut, l-a întreat odată pe celebrul dramaturg francez Marcel Achard :

— Maestre, ați putea să-mi spuneți cum se face avere cu o piesă de teatru ?

— Păi, foarte simplu — i-a răspuns Achard. — Scrii o tragedie în cinci acte. După o lună o transformi într-o comedie în trei acte. Apoi o condensezi într-un act. Pui manuscrisul într-o servietă, îmbraci un smoching, pleci pe Coasta de Azur și te însori cu o americană bogată.

DOUĂZECI DE ANI DE LA SEMNAREA TRATATULUI ROMÂNNO-SOVIETIC

Prietenie și colaborare frățească

Ziua de 4 februarie marchează un jalon de seamă în istoria relațiilor româno-sovietice. Acum 20 de ani, la 4 februarie 1948, a avut loc semnarea unui document de deosebită însemnătate pentru dezvoltarea legăturilor frățești, reciproce — Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică.

Simțăminte de adâncă stimă și prietenie pe care le nutrește unul față de celălalt popoarele noastre au rădăcini trănice în trecut. În țara noastră, aceste sentimente și-au aflat o elocventă expresie în însuflețirea cu care oamenii muncii au salutat victoria Revoluției din Octombrie și și-au manifestat activ solidaritatea cu ținărul stat sovietic, în curajul și eroismul cu care comunistii, toți oamenii cu vederi înaintate, sfidând prigoana vechilor regimuri, au militat pentru o politică de prietenie și alianță cu U.R.S.S.

Lupta comună împotriva cotropitorilor hitleristiți a cimentat și mai mult o veche tradiție. „Cot la cot cu glorioasa Armată sovietică, care a purtat pe umerii săi greul celui de-al doilea război mondial — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român — Armata română a luptat cu vitejie și eroism, alături de Uniunea Sovietică și celelalte puteri aliate, în războiul împotriva fascismului”.

În anii următori, după instaurarea puterii populare în țara noastră, prietenia româno-sovietică s-a ridicat pe o treaptă superioară, a căpătat un nou conținut. Consfințind această realitate, Tratatul încheiat la 4 februarie 1948 a însemnat o temelie solidă pentru lărgirea și întărirea relațiilor dintre cele două țări și popoare legate prin mărețe țeluri comune — construirea socialismului și comunismului, lupta pentru cauza păcii și progresului în întreaga lume.

Muncind cu abnegație și eroism, învingând greutăți și piedici, dând numeroase jertfe, poporul sovietic, sub conducerea încercatului Partid Comunist al Uniunii Sovietice făuritor de Lenin, a desfășurat în jumătatea de veac care a trecut de la Revoluția din Octombrie o grandioasă activitate constructivă, făurind o puternică industrie, o agricultură socialistă cu o importantă bază tehnico-materială, un nivel de trai tot mai ridicat. Întreaga lume recunoaște astăzi remarcabilele succese dobândite de Uniunea Sovietică în domeniile de avangardă ale științei contemporane, în lupta omului pentru descifrarea tainelor Universului, pentru accelerarea progresului și civilizației.

Însuflețit de calde sentimente de solidaritate, poporul nostru se bucură din toată inima de izbânzile repute de poporul sovietic în construirea bazei tehnico-materiale a comunismului și le urează noi și mari înfăptuiri.

Sărbătorind recent 20 de ani de la proclamarea Republicii, oamenii muncii din țara noastră au putut face, la rîndu-le, un glorios și însuflețitor bilanț. În anii care au trecut de la eliberarea țării de sub jugul fascist, socialismul a învins definitiv în țara noastră atît la orașe, cît și la sate; a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om; forțele de producție s-au dezvoltat impetuos, întregul potențial economic al țării a cunoscut o creștere masivă; s-au îmbunătățit neîncetat condițiile de viață materială și spirituală

ale tuturor categoriilor populației; cultura a cunoscut o amplă răspîndire în mase. Aruncînd o privire retrospectivă asupra drumului străbătut în acești ani, poporul nostru are imaginea exaltantă a marilor progrese dobîndite de România socialistă, într-o perioadă istorică scurtă, în toate domeniile vieții economice și sociale.

Înaintînd ferm pe calea trasată de Congresul al IX-lea al partidului, țara noastră pășește înainte cu tot mai multă vigoare, poporul nostru obține noi și mari victorii în îmbunătățirea vieții sale materiale și spirituale, în înflorirea României socialiste.

Succesele dobîndite de țările noastre în neîntreruptul lor mers ascendent creează posibilități mereu sporite pentru diversificarea și creșterea schimburilor economice reciproce. În același timp, se dezvoltă an de an legăturile tehnico-științifice și culturale româno-sovietice, care contribuie la adîncirea cunoașterii reciproce a valorilor materiale și creațiilor spirituale ale celor două popoare, la întărirea prieteniei dintre ele. Dezvoltarea continuă a legăturilor multilaterale româno-sovietice, pe baza principiilor internaționalismului socialist, ale suveranității și independenței naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, servește intereselor și năzuințelor ambelor popoare, întăririi unității sistemului mondial socialist, cauzei socialismului și păcii în lume.

Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și U.R.S.S. și-a vădit din plin, în anii care au trecut de la semnarea lui, atît rolul pe care-l joacă în dezvoltarea colaborării dintre cele două țări, cît și faptul că este un instrument de întărire a păcii, slujind intereselor vitale ale securității internaționale, ale dezvoltării colaborării și prieteniei între popoare.

Cu prilejul celei de-a douăzecea aniversări a încheierii Tratatului româno-sovietic, poporul nostru adresează poporului sovietic un fierbinte salut frățesc, dorindu-i noi și mari victorii în întărirea și înflorirea patriei lui, în lupta pentru apărarea păcii în lume.

EXPLORĂRI SPAȚIALE

Două sute de „Cosmos” în Cosmos

În urmă cu două săptămîni, în Uniunea Sovietică a fost lansat cel de al două sutele membru al familiei Cosmos. De la plasarea pe orbită, acum șase ani, a lui Cosmos-1, tehnicienii sovietici au accelerat ritmul lansării acestor mașinării cosmice de la douăsprezece în 1962 și 1963 la douăzeci și șapte în 1964, cincizeci și două în 1965, cu o „decelerație” la treizeci și patru în 1966, pentru ca în 1967 numărul sateli-

— Bine ai venit !

ților expediți în spațiul sideral să atingă impresionanta cifră de șazeci. De la începutul actualului an au mai fost lansate încă trei, ultimul, Cosmos-200, gravitînd pe o orbită circulară cu o înclinație de 74 de grade față de ecuator și la o altitudine de 536 de kilometri.

Asociațiile de prietenie din România și U. R. S. S. au semnat Planul de colaborare pe 1968

Miercuri la amiază a fost semnat în Capitală Planul de colaborare dintre A.R.L.U.S., Uniunea asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și Asociația de prietenie sovieto-română, pe anul 1968.

Din partea română planul a fost semnat de Mihail Roșianu, președintele Consiliului General A.R.L.U.S., iar din partea sovietică de G. G. Sotnikov, adjunct al ministrului construcțiilor de mașini grele, energetice și de transport, vicepreședinte al Asociației de prietenie sovieto-române.

La semnare au luat parte academicienii Petre Constantinescu-Iași, Iorgu Iordan, Ilie Murgulescu, vicepreședinți ai Consiliului General A.R.L.U.S., Petru Burlacu, adjunct al ministrului afacerilor externe, Ion Moraru, vicepreședinte al C.S.C.A., Octav Livezeanu, vicepreședinte al I.R.R.C.S., activiști ai A.R.L.U.S.

Au fost de față A. V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la București, și membri ai ambasadei.

Cu acest prilej au luat cuvîntul Mihail Roșianu și G. G. Sotnikov, care au subliniat că obiectivele cuprinse în planul de colaborare pe 1968 vor contribui la cunoașterea reciprocă a realităților din cele două țări, a succeselor obținute în domeniul construcției materiale și vieții spirituale, în știință și tehnică. La dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie dintre popoarele română și sovietic.

Acum un sfert de secol bătălia Stalingradului a marcat o cotitură în mersul războiului. Atunci, orașul de pe Volga, transformat într-un morvan de ruine, era supranumit „orașul fără adrese”.

Iată un document emoționant: Bulevardul Lenin în acele zile...

...și același bulevard, astăzi.

Ce misiuni a incredințat știința sovietică acestor mesageri terestri? Realizarea unui vast program de experiențe științifice printre obiectivele cărui se numără: distribuția particulelor încărcate în ionosferă și influența lor asupra propagării undelor radio, repartiția fluxului de particule de înaltă și joasă energie și influența lor asupra păturilor superioare ale atmosferei, compoziția centurilor de radiații și primejdiile eventuale pentru cosmonauți în cursul unor zboruri prelungite, precum și compoziția razelor cosmice și variația lor de energie. Sateliților sovietici li s-a mai incredințat însă misiunea să studieze și cimpul magnetic terestru, emisiunile solare și ale altor corpuri cerești pe lungimi de unde scurte, distribuția și formarea norilor în atmosferă, efectele meteoriților asupra vehiculelor spațiale.

În atenția programului Cosmos se mai află și clarificarea unor probleme tehnologice ridicate de construirea navelor cosmice: orientarea în spațiu și reîntoarcerea în atmosfera terestră, fiabilitatea sistemelor de securitate a astronauților, instrumentarul destinat studiilor meteorologice, raționalizarea sateliților în vederea reducerii costului construcției.

Sateliții din seria Cosmos sînt de mai multe tipuri: înzestrați cu baterii chimice (pentru misiuni de scurtă durată), cu panouri solare (pentru zboruri îndelungate) și, în fine, cei recuperabili, orientați spre Pămînt, care nu rămîn pe orbită decît aproximativ o săptămînă. În cursul anilor 1964 și 1965, specialiștii sovietici au lansat de pe cosmodromul de la Baikonur mai mulți „ciorchini” de sateliți prin mijlocirea aceleiași rachete: aparatele, expediate în Cosmos cite trei sau cite cinci, gravitau pe orbite cu o înclinație de 56 grade față de ecuator, alcătuiind o rețea de

sateliți experimentali de telecomunicații cu orbită joasă (apogeul variînd între 500 și 1700 de kilometri). Începînd din 1967, Uniunea Sovietică a plasat mai mulți sateliți și pe orbite polare cu o înclinație de 74, 81 sau 100 grade față de ecuator.

Marea varietate de orbite pe care se deplasează aparatele cosmice, gravitînd între citeva sute și mii de kilometri, a permis oamenilor de știință sovietici să realizeze observații dintre cele mai variate. Cosmos-3 și 5 au determinat densitatea atmosferică, Cosmos-6, 26 și 49 intensitatea cimpului magnetic terestru, Cosmos-19 pe cea a radiațiilor cosmice, Cosmos-41 centurile de radiații ale planetei noastre, Cosmos-92 a studiat radiațiile infraroșii și ultraviolete din păturile superioare ale atmosferei, Cosmos-166 razele solare X...

Cosmos-110, lansat în februarie 1966, cu doi cîini la bord, timp de trei săptămîni, a permis efectuarea de observații asupra comportamentului unui organism în situația unei stări de imponderabilitate prelungită, iar Cosmos-122 lansat în luna iunie a aceluiași an, a deschis calea stabilirii unei rețele de sateliți meteorologici capabili să transmită, în cursul unei rotații, de o sută de ori mai multe informații decît zece mii de stații terestre! În fine, în 1967, specialiștii sovietici au realizat un spectaculos rendez-vous orbital automat, fără precedent în istoria explorării spațiului cosmic. La 30 octombrie Cosmos-188 și Cosmos-186, efectuînd o serie de manevre complexe, — deoarece evoluau la altitudini diferite — au realizat joncțiunea și disjoncțiunea dovedind astfel că asamblarea marilor stațiuni orbitale este pe deplin posibilă! E o performanță științifică excepțională, care deschide o nouă eră în explorarea spațiului cosmic.

CĂPITANUL LADOUX ÎȘI ASUMĂ RISCUL

(II)

Din arhivele războiului secret

Cele trei chipuri ale „maestrului“

În primăvara anului 1918, lupta serviciilor secrete occidentale era deosebit de îndrăgănită. Nimeni nu se îndoaia că germanii vor încerca să-și folosească ultima șansă: o ofensivă cu toate forțele pe frontul de vest mai înainte ca în ajutorul trupelor Antantei să sosească milioanele de americani care începuseră să fie instruiți într-un ritm accelerat. Dar unde urma să se desfășoare ofensiva germană, în care sector al frontului? De cunoașterea răspunsului la această întrebare depindeau atât de multe încercări serviciilor de spionaj aliata făceau eforturi febrile pentru a pune mâna cu orice preț pe informațiile de care aveau nevoie.

În această dificilă situație, Biroul II a suferit un grav eșec. Rapoartele unui număr de 21 de agenți francezi trimiși în Germania prin Elveția spuneau unul și același lucru: ofensiva germană de primăvară va începe împotriva francezilor în Champagne și împotriva diviziilor americane în Lorena. Cu atât mai mare a fost surpriza când ofensiva germană a început împotriva englezilor, pe Somme, cu 150 kilometri mai la nord decât se indicase în rapoartele spionilor francezi. Aceasta a dus la enorme pierderi pentru forțele Antantei. Un timp s-a părut chiar că întregul front de vest amenință să se prăbușească.

Rapoartele agenților francezi din Germania au fost cercetate din nou. Analiza lor minuțioasă a permis să se constate că, pe lângă un număr de fapte adevărate, existau foarte multe informații false, care nu aveau cum să fie rezultatul unei simple greșeli. Era o presupunere ce trebuia verificată. Biroul II a făcut atunci o experiență, trimițând agenților săi ordinul de a obține planurile unei fabrici de anilină din Ludwigshafen, pe care le avea de mult. Când au sosit planurile cerute s-a constatat că ele nu erau decât niște falsuri abil executate. Nu mai putea fi nici o îndoială: agenții francezi fie că erau trădători, fie că fuseseră arestați și serviciul secret german trimetea rapoarte în numele lor. Intrucât era vorba de oameni verificați, mai plauzibilă părea cea de a doua presupunere — și ea a fost repede confirmată. Întregul grup de agenți francezi fusese capturat. Contraspionajul german a descoperit astfel toate legăturile și ramificațiile grupului, folosind adresele lor conspirative, cifrurile și alte informații, reușind să înșele Parisul în numele lor.

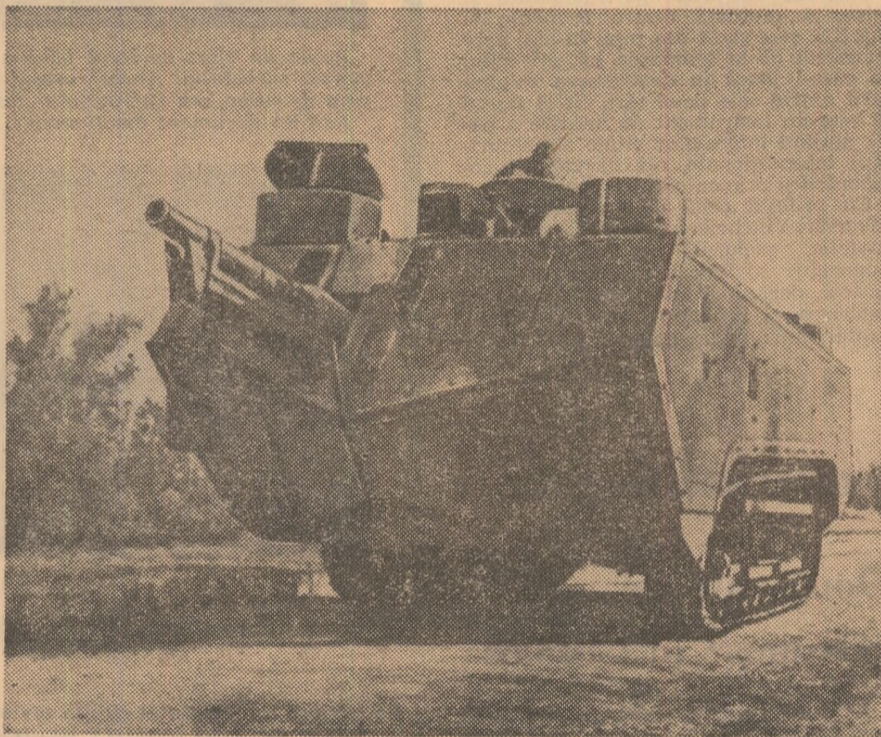
Fantomile vînează secrete

Serviciul secret francez din Elveția începu acum să caute veriga prin care se ajunsese la descoperirea activității agenților săi. Treptat, urmele duseră la un spion german — după toate indiciile o figură importantă — pe care francezii îl numeau convențional „maestrul“. La început se părea că nici n-ar fi un om în carne și oase, ci niște fantome inezisabile — dar aceste fantome vinău cu multă tenacitate secrete militare.

Cu puțin timp înainte de faptele relatate mai sus, la un viceconsulat francez din Elveția își făcu apariția un vizitator. Era un bărbat înalt, de vîrstă mijlocie, cu o înfățișare arogantă și un profil de medalie. Îndărătul ochelarilor strălucneau niște ochi negri, iar gura era ascunsă de o pereche de mustați stufoase. Necunoscutul declară că e reprezentantul guvernului elvețian și că a sosit ca să verifice dacă nu cumva viceconsulatul încalcă neutralitatea Elveției. Prezentînd o insignă a poliției elvețiene, el ceru să-i fie deschis un seif cu documente. Diplomatul respectiv încercă să protesteze, dar apoi cedă, gîndindu-se că în seif nu există hîrtii compromițătoare și că un scandal fățiș ar fi putut duce la descoperirea altor acțiuni ale

consulatului, mult mai puțin inofensive. Arogantul vizitator aruncă o privire fugărească asupra hîrtilor și puse o mare paranteză din ele într-o valioară. Francezul încercă din nou să protesteze, dar celălalt declară categoric că trebuie să studieze cu atenție și în liniște toate hîrțile. Când diplomatul ripostă că nimeni nu are dreptul să ia documente ale consulatului, necunoscutul viri fulgerător mîna în buzunar și o secundă mai tîrziu francezul se afla în fața unui pistol. „Nici o mișcare!“ strigă vizitatorul. Ieșind de-a-ndăratelea, trînti ușa în urma lui și îndată după aceea se auzi zgomotul unui automobil ce se îndepărta.

E lesne de imaginat ce zarvă stîrni

Spionajul german nu rămînea indiferent față de niște mașini de război noi și foarte ciudate, cărora englezii le spuneau „tancuri“

această vizită sau, mai exact, acest atac înarmat asupra unui viceconsulat. În plus, se află din Zürich că, potrivit explicației unui înalt funcționar de poliție, omul care „vizitase“ viceconsulatul era într-adevăr un reprezentant al guvernului. Dar polițistul din Zürich trezea, la rîndul său, suspiciuni: el figura de multă vreme pe „lista neagră“ a francezilor ca agent german. În afară de aceasta, necunoscutul care se dădea drept polițist fusese văzut în societatea unui aviator englez aflat în Elveția pentru îngrijirea sănătății. Din Anglia se aflase însă că în flota aeriană engleză nu exista nici un pilot cu numele respectiv. În același timp ieși la iveală că nemții cunoșteau secretul semnalizărilor de noapte de pe aerodromurile britanice. Zburînd deasupra lor, piloții germani transmiteau prin codul secret englez cererea de a se aprinde luminile de semnalizare. Când cererea le era satisfăcută, avioanele germane supuneau aerodromul unui bombardament necruțător.

Căpitanul Ladoux mobiliză pe toți funcționarii viceconsulatului care îl văzuseră pe misteriosul vizitator. Cînd, unul din ei sosi în prada unei puternice agitații: îl zărise pe necunoscut în sediul direcției poliției din Berna. Francezul observase că el stătea de vorbă cu unul din conducătorii poliției. Profitînd de un moment favorabil, funcționarul viceconsulatului întrebă o dactilografă cine e acest necunoscut și primise răspunsul că-i bun prieten cu polițistul cu care tocmai discuta. Filîndu-l pe necunoscut, după ce acesta ieși din clădi-

rea poliției, francezul îl văzu urcîndu-se într-un taxi și rătăcind mult timp prin oraș, probabil pentru a i se pierde urma. Pe neașteptate, mașina se opri în fața unei case, unde necunoscutul dispăru. Portarul casei avea o înfățișare de subofițer prusac. Nici vorbă nu putea fi să i se pună vreo întrebare, așa că francezul fu silit să aștepte.

Așteptarea nu dură mult. După cîteva minute necunoscutul ieși din clădire și plecă pe jos. Hotărît să cerceteze misterioasa casă, francezul cumpără un teanc de gazete și, sub chipul unui vînzător de ziare, bătu la ușă. Îi deschise un bărbat în uniformă de căpitan german: era de aceeași statură ca și necunoscutul, dar ceva mai lat în umeri și cu trăsături mai aspre. În micul apartament nu se mai afla altcineva. Căpitanul aruncă o privire scrutătoare pretinsului vînzător

ber — răspunse femeia. — Din mașină a coborît domnul Michaelsohn, care locuiește în această casă de multă vreme. Ai greșit adresa.

Un om petrecăreț

Cerînd informații la secția din Zürich a serviciului secret francez, agentul află că Michaelsohn figura pe lista persoanelor suspecte. Se știa că este delegat pe lângă viceconsulatul german și că lucra în mod oficial la biroul pentru livrările de cărbune.

Pe lângă limba germană, Michaelsohn vorbea la perfecție franceza și engleza. Dar era puțin probabil ca el să fie un spion serios, căci ducea o viață ușuratică, își schimba mereu amantele și își petrecea vremea în localuri de noapte. La Zürich nimeni nu auzise de căpitanul von Eimen.

Așadar, contraspionajul francez cu noștea acum trei măști pe care le purta necunoscutul: polițistul elvețian, ofițerul german ce se ocupa de soarta soldaților internați și funcționarul viceconsulatului german, vizitator nelipsit al tuturor localurilor rău famate din Zürich. Ieși la iveală că el avea acolo numeroși agenți pe care îi pune să lucreze fie amenințîndu-i, fie făgăduindu-le diferite sume de bani. Printre funcționarii elvețieni, inclusiv la poliție și la vamă, „maestrul“ dispunea de asemenea de unele eficece, ca și în cele mai diferite medii ale societății elvețiene. Mai mult, francezii bănuiau că el reușise să corupă și cîțiva oameni de-ai lor, pătrunzînd astfel în secretele Biroului II.

Multă vreme serviciul secret al aliaților nu reuși să găsească o cale spre „maestrul“. Îi veni în ajutor hazardul. Un agent al contraspionajului american se întîlni cu un tînăr german care ura guvernul de la Berlin. Americanul știu să profite de iluziile pe care mulți europeni, sîntui de război, și le făceau pe atunci în legătură cu președintele Wilson. Datorită abilității sale demagogice, acesta era considerat un pacifist, un adversar al agresiunii imperialiste. Spionul american îi ceru deci prietenului său să-l ajute în lupta pentru zdrobirea imperialismului german. După o scurtă ezitare, tînărul se declară de acord și îi înmîină, într-o cutie de vioară, un maldăr de documente secrete care demascau activitatea „maestrului“.

Acesta era un mare om de afaceri german, de profesie inginer. În Elveția el reușise să încalce deciziile guvernului elvețian, care interziceau exportul de produse deficitare, izbutind totodată să treacă prin Elveția mărfuri din alte țări și ocolînd astfel blocada aliată. În același timp, „maestrul“ conducea un grup de spioni germani, pe care îi trimisese în Franța. El fusese cel care informase Berlinul despre cei 21 de spioni francezi, provocînd astfel arestarea și executarea lor. Avîndu-și oamenii săi în rîndurile poliției elvețiene, „maestrul“ dădea lovituri eficiente serviciilor de spionaj inamice.

Săvîrșise însă două greșeli. În primul rînd, nu aflase că unul dintre colaboratorii săi apropiați devenise agent al spionajului american; în al doilea rînd, nevoind să se lipsească de nimic, ducea o viață desfrînată, sub numele de Michaelsohn, ceea ce nu putea să nu atragă atenția asupra lui.

Diplomații Antantei prezentară autorităților elvețiene toate datele referitoare la adevăratele ocupații ale „maestrului“. Guvernul de la Berna fu adînc tulburat: documentele predate spionului american în cutia de vioară compromiteau un mare număr de funcționari de vază precum și alți cetățeni ai acestor țări.

E. Cerniak

(Continuare în pag. 11-a)

— Am venit cu legumele comandate de domnul Glauber, care tocmai a coborît din mașină.

— Aici nu există nici un domn Glau-

Muza ecranului în 2068

În articolul „Variofilme... Și mai departe?” discutăm despre formele cele mai noi ale cinematografului, așa cum se conturează și se vor contura în viitorul apropiat. De data aceasta vom împinge perspectiva mai departe, cu un secol întreg și, purtați pe aripile fanteziei, vom încerca să vedem cum va arăta în anul 2068 muza ecranului care, deși a rămas anonimă, și-a întrecut în popularitate toate suratele mitologice. Pe drumurile necunoscute ale acestei călătorii în timp, vom fi însă călăuziți de trei ghizi a căror indiscutabilă competență ne poate da un oarecare sentiment al realității, atenuind întrucâtva caracterul fantastic pe care îl implică astfel de încercări.

Clovnul și actorul Iuri Nikulin, pe care l-am văzut ultima oară în chip de răpitor al „Prizonierei din Caucaz”, este convins că în secolul XXI televiziunea va fi învins cinematograful. În loc de poșete și serviete, în anul 2068 femeile și bărbații vor purta câte un mic televizor (prevăzută, însă, și cu un buzunar încăpător pentru acte, batistă, ruj, pudră, etc. etc. — obiecte de care oamenii nu se vor putea dispensa nici atunci). Televizorul îi va însoți pretutindeni — în autobuze și metrouri (nefiind solicitat să anticipeze și asupra mijloacelor de transport, actorul a rămas la cele clasice), în restaurante și parcuri (nici aici nu se prevăd schimbări) și fiecare, potrivit gusturilor sale, va alege emisiunea preferată. Să sperăm că va avea de unde alege — încheie Iuri Nikulin — și că programele vor satisface toate exigențele.

Actorul și regizorul Roland Bikov • incredințat că arta filmului va fi atunci atât de larg răspândită, încât spectatorul va fi principalul ei autor și interpret. Cinematograful va lua forma care va fi indispensabilă omului modern: un conglomerat cine-tele-radio-circo-teatral, sau o generalizare științifico-estetică. „Un singur lucru e clar: arta cinematografică nu poate exista numai pentru „aleși”. Sau va fi profund populară, sau se va dizolva în alte arte”, își sfârșește previziunea Roland Bikov.

Și acum să ascultăm cuvântul unui inginer, pe care l-am citat și în articolul amintit la început. Este vorba de Andrei Boltianski, specialist în tehnica cinematografică, cel care în momentul de față pune la punct sistemul ecranului variabil.

Pornind de la ideea că savanții, regizorii, operatorii se străduiesc tot mai mult să-l facă pe spectator participant la cele ce se petrec pe ecran, Boltianski arată: „ spectatorul trebuie să perceapă opera de artă cât mai natural și mai realist. Deocamdată, însă, cea mai mare parte a informației — cam optzeci la sută — în timpul spectacolului rămâne pe seama vederii, restul revenind auzului. Dar dacă vedeți un trandafir și nu-i simțiți mirosul, dacă vedeți o bară de fier încinsă și nu-i simțiți căldura, e greu să credeți în realitatea evenimentelor. Numai prin îmbinarea tuturor simțurilor noastre — văz, auz, miros, pipăit și chiar gust — putem primi o informație completă despre lumea înconjurătoare”.

(În paranteză fie spus, în America au existat încercări de creare a unui nou gen de cinematograf, „Aromarama”, care urma să adauge senzațiilor vizuale și auditive și pe cea olfactivă. Dar nu s-au obținut rezultatele dorite, deoarece mirosul, neputând fi evacuat la timp, nu se sincroniza cu imaginea.)

Viitorul va rezolva această sarcină de a solicita toate simțurile spectatorului. Andrei Boltianski nu se îndoiește de asta. Și vede și soluția: cineainginerii secolului XXI vor apela la biocurenți, care sînt folosiți cu succes încă de pe acum.

Semnale deosebite, pe care un aparat special le va reproduce de pe peliculă împreună cu imaginea și sunetul, îl vor face pe spectator să se transforme în participant la acțiune. El va simți exact ceea ce simte parașutistul când se aruncă în gol, ceea ce simte scafandru când plonjează în adâncurile marine, ceea ce simte boxerul care dă și încasează pumni (admițînd, firește, că-i suride perspectiva).

Un astfel de cinematograf, ca un adevărat vrăjitor, ne va transporta într-o clipită dintr-un colț al pămîntului în altul, pe o planetă vecină sau chiar în altă epocă.

Schimbări importante se vor produce însă nu numai pe ecran. Andrei Boltianski ne invită în cabina de proiecție a anului 2068. Acolo nu vom mai întâlni clasică peliculă. Pentru nevoile secolului XXI, ea va fi prea voluminoasă și prea grea. Înlocuitorii pe care i le prevede inginerul sovietic sînt niște cristale minuscule, înzestrate cu anumite proprietăți și pe care va fi „codificată” informația filmelor.

Un film întreg de două ore, care va da publicului posibilitatea să vadă, să audă, să simtă tot ce se petrece pe ecran, concentrat într-un cristal cît gămălia unui băț de chibrit — iată o perspectivă într-adevăr amănunțită! Mai rămîne să adăugăm că fiecare spectator va putea cumpăra cristalele-filme așa cum noi cumpărăm azi chibriturile. Așa cel puțin ne asigură Andrei Boltianski care, însă, nu-și ia răspunderea pentru eventuale deficiențe sau pentru lipsa de pe piață a mărfii cinematografice.

In arena ciroului
Desen de A. Gruzin

TELEVIZIUNE

Brigitte Bardot și pacea inimilor

Controversa dacă Brigitte Bardot este actriță sau numai o femeie superbă, a încetat de mult. Nici cei mai inverșunați adversari ai „vedetei naționale a Franței”, n-au mai putut găsi argumente contra. Între timp s-a calculat că filmele actriței aduc țării venituri aproape de o întreprindere de talia firmei „Renault”. Dar, mai ales, între timp au fost cîteva filme de greutate care au pus lucrurile la punct definitiv. Acum, aprecieri ca cea pe care o face scriitoarea Edmonde Charles-Roux, laureata de anul trecut a literaturii franceze, sînt acceptate ca un adevăr incontestabil: „Brigitte Bardot distilează această mană secretă care se numește talent”.

Elogiul scriitoarei a fost inspirat de ultima performanță a Brigittei: recitalul de televiziune realizat pentru noaptea de revelion. Aparițiile televizate la fine de an ale actriței sînt tradiționale. Publicul francez așteaptă înțînirea cu ea pe micul ecran ca pe ceva de la sine înțeles. Dar de data aceasta n-a mai fost o simplă apariție care urează „la mulți ani!” cu un

suris irezistibil, ci un act artistic care a depășit ocazionalul, meritînd a fi discutat în sine.

Într-o suită de scheciuri care se întinde pe 52 de minute, Brigitte Bardot întruchipează feminitatea în diferite ipostaze: debordantă, reținută, agresivă, discretă, fatală, obișnuită, rafinată, simplă. Timp de 52 de minute ea se transformă de la un cadru la altul, cîntînd, dansînd, vorbind, tîcînd, observînd — și totul cu atîta natura-

lețe și degajare încît te convinge pe deplin de adevărul personajelor sale.

Farmecul ei este așa de fascinant încît aceeași Edmonde Charles-Roux comentează: „Cînd Brigitte cîntă „Unde vrei să pleci, domnule Sun, rămii cu mine” — atenție, atenție fetelor, femeilor, logodnicilor, soțiilor, puneți-vă și voi la bătaie armele secrete: pacea inimilor este amenințată”.

În această înlănțuire de scheciuri de o rară calitate cinematografică, realizată de Francois Reichenbach și Eddie Matalon, Brigitte Bardot este secundată de cunoscuții artiști Sacha Distel, Claude Brasseur, Manitas de Plata și alții.

Nina Fiodorova

PORTRET

Vocea regăsită a Liudmillei

Liudmila Zikina a fost proclamată regină necontestată a cîntecului rusesc. Așa au apreciat compatrioții artiștei, precum și spectatorii francezi, americani, australieni, japonezi și neozelandezi, care, în țările lor depărtate, au gustat farmecul glasului ei.

Forța cuceritoare a cîntecului Liudmila Zikina a învățat-o de la bunica ei, țărancă din ținutul Riazanului. Liudmila o urma pas cu pas și o asculta fascinată. Cînd i-a murit bărbatul, bunica în loc să plîngă, a început să cînte cu atîta durere, încît a înghețat inimile tuturor. Fetița, zguduită, a înțeles că în cîntec se poate exprima tot.

Au trecut anii. Războiul, care a

schimbat soarta oamenilor, a adus-o pe Liudmila la Moscova în căutare de lucru. Foarte tînără și delicată, ea a fost cu greu primită să lucreze într-o fabrică. Lucra și cînta cum și unde putea. Cînd a venit pacea, s-a încadrat în activitatea artistică de amatori.

Într-o bună zi întimplarea i-a îndrumat pașii spre profesionalism. Se ducea cu cîteva prietene la cinema și pe drum a citit un afiș în care ansamblul coral Piatniški anunța un concurs. „Ce-ar fi să încerci și tu, ai voce frumoasă” — au îndemnat-o prietenele.

Concursul se ținea chiar în ziua aceea. Liudmila a cîntat un cîntec, încă unul, necunoscutul cel gravi care o ascultau clipeau tainic și făceau din cînd în cînd „hm, hm”, iar la sfîrșit i-au spus: „Să fii pe aici prin preajmă, azi îți dăm răspunsul”.

Liudmila a dat fuga la cinema — era aproape — a văzut filmul și s-a întors. Fusesse admisă.

A cîntat în corul Piatniški, apoi în cel al Radiodifuziunii, i se prevedea un mare viitor, dar într-o zi și-a pierdut vocea. Disperată, a fugit din Moscova, nemaivînd să știe nimic din ceea ce fusese viața ei pînă atunci. Dar prietenii ei au găsit-o, au silit-o să se îngrijească, au încurajat-o.

Cînd totul a reintrat în normal, Liudmila Zikina a început să muncească cu îndrîjire. Ca să nu-și deranjeze vecinii, pleca din oraș și cînta ore întregi în pădurea de mesteceni de lângă Moscova. Și-a ales un reperoriu potrivit și a început noua sa carieră de ambasadoare a cîntecului rusesc.

MUZICĂ

Rostropovici dirijor

Mstislav Rostropovici a părăsit temporar violoncelul. „Trădarea” lui se explică printr-o nouă pasiune care l-a acaparat total în ultima vreme: pupitrul dirijoral.

Estimîndu-și bine forțele, violoncelistul și-a ales pentru debut o lucrare complexă și dificilă, care oferă o serioasă ocazie de examen: opera „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski. Iar instituția muzicală care i-a găzduit lansarea în noua ipostază, este de asemenea dintre cele mai pretențioase: Teatrul Mare din Moscova.

Cu exigența pe care publicul său i-o cunoaște și i-o prețuiește, Mstislav Rostropovici a muncit cu îndrîjire pentru a prezenta, într-o nouă concepție, bine cunoscuta operă. El a condus un ansamblu de celebrități, în frunte cu Galina Vișnevskaja, interpreta Tatiane. De subliniat că Rostropovici a pregătit spectacolul în trei distribuții.

Atras de caracterul oarecum senzațional al acestui debut, publicul meloman din Moscova a avut la premieră surpriza plăcută a unui spectacol de înaltă ținută, conceput modern și lucrat cu grijă, pînă în cele mai mici amănunte.

Un astfel de debut îl obligă pe Rostropovici. Îl obligă, în primul rînd, să continue. Dar spre liniștirea admiratorilor lui ca mare violoncelist, ne grăbim să adăugăm că nu a uitat nici glasul învăltoitor și cald al instrumentului său. Muzician talentat, harnic și serios, Rostropovici va ști fără îndoială să împace ambele pasiuni.

Rostropovici în timpul repetiției

arta

a

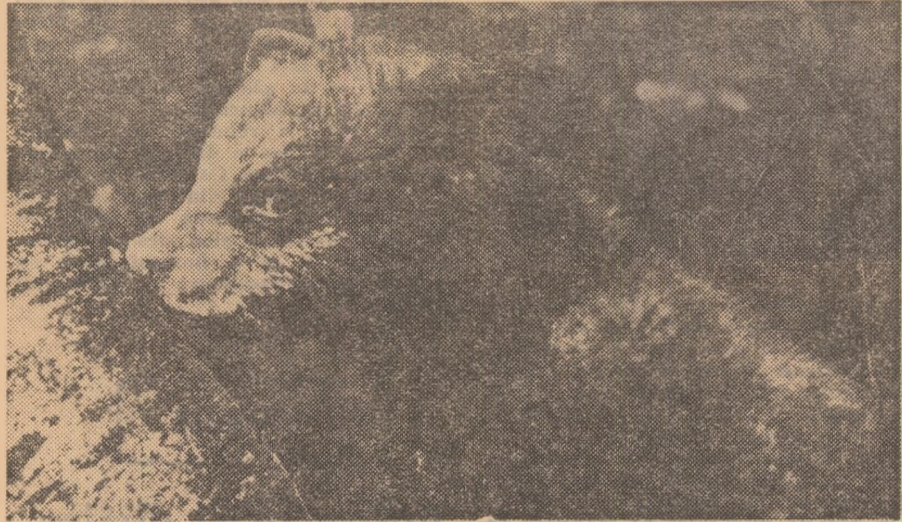
FIZIOLOGIE

Mirosul — un simț misterios

O bucată de fier nu are nici un miros la temperatura obișnuită, deoarece moleculele ei nu se evaporă în aerul înconjurător. În plus, o substanță mirositoare trebuie să fie solubilă în apă și în grăsimi, pentru a trece prin pelicula apoasă ce acoperă terminațiile nervului olfactiv și pentru a intra în celulele nervoase al căror înveliș extern este constituit în cea mai mare parte din lipide. Pătrunzând în nas, mirosul degajat de substanțe înzestrate cu aceste proprietăți este captat de celule olfactive „receptoare” aflate în mucoasa nazală și transmis prin intermediul

fere. Amândurora li se fixase un reflex condiționat la acest miros în funcție de împrejurările agreabile sau tragice în care îl simțiseră. Se vorbește și despre reacții alergice la mirosuri, de pildă stări de rău și chiar leșin la mirosul de eter sau la parfumul trandafirilor, dar este greu de trasat o linie despărțitoare între reflexul condiționat și procesul fiziologic de sensibilizare.

În schimb, nu încapă îndoială că există o relație între acest simț și unele funcții biologice. Dacă rolul mirosului în comportamentul sexual nu apare imediat decât la animale, influența sa

„Deliciosul” miros de terebentină este irezistibil pentru puilul de urs

nervului olfactiv, pînă într-o anumită zonă din creier, unde este transformat în senzație, adică percept.

Mult mai mult nu se știe în momentul de față despre miros. Nimeni nu poate spune exact ce este un miros, după cum nu s-a găsit un răspuns satisfăcător la întrebarea simplă în aparență: cum mirosim? Ceea ce se știe este că nasul constituie un subtil detector de mirosuri, depășind chiar cele mai fine aparate construite de mîna omului. El percepe mirosuri extrem de complexe, al cafelei de pildă, cu cele 200 de fracțiuni mirositoare pe care le conține. Cum realizează însă aceasta, e ceva în mare măsură de domeniul ipotezei. Modul în care moleculele odorante atacă și impresionează celulele receptoare este oarecum cunoscut, dar procesele din timpul transmisiei mirosului, ca și senzația finală care ne face să exclamăm că „miroase a trandafir” sau „miroase a nămol”, sînt învaluite încă în mister.

În ultimii ani au fost propuse și dezmințite apoi de fapte vreo 30 de teorii asupra mirosului. O ipoteză care începe să atragă adepți susține, pe baza experiențelor efectuate cu 600 compuși odoranți, că există șapte mirosuri „primare” (reprezentînd corespondenții olfactiv al celor trei culori fundamentale — roșu, galben și albastru): mirosul de camfor, mosc, trandafir, mentă, eter, mirosul acru (de oțet) și cel putrid (de ou clocit). Prin amestecarea lor în diverse proporții se obțin toate mirosurile cunoscute. Molecula fiecăruia din cele șapte mirosuri primare are o formă particulară, care a fost reprodusă pe modele. După Amoore, unul din promotorii teoriei, receptorii din nas s-au specializat adaptîndu-și forma la cîte una din cele șapte molecule pentru ca ea să se potrivească ca „cheia în broască”. Astfel, receptorul camforului, a cărui moleculă e sferică, a căpătat forma unei emisfere scobite. Anumiți receptori polivalenți culeg mirosurile complexe. Acest principiu începe să fie unanim admis, deși mulți fiziologi contestă existența mirosurilor primare, dar el nu elucidează decât parțial misterul. S-a constatat că o modificare extrem de mică în formula unei molecule odorante, fără să-i schimbe forma, are urmări neașteptate: mirosul nu mai este simțit. Neputînd influența recepția imediată din moment ce „cheia” a rămas aceeași, o astfel de modificare se amestecă probabil în procesele care au loc la etajele superioare și care rămîn încă o enigmă.

Cum se face că același miros este socotit de unii „plăcut” și de alții „urît”? Să difere oare sistemele olfactive ale oamenilor? O explicație mai plauzibilă ne-o dă așa-zisa încărcătură afectivă pe care o posedă cîteodată un miros, lată un exemplu: unei femei care copilărise lîngă un iaz îi plăcea foarte mult mirosul de apă stătătoare, în timp ce bărbatul ei, care luptase în război într-o regiune mlăștinoasă, nu putea să-l su-

asupra alimentației este evidentă și la om. Apetitul este stîrnit mai mult de mirosul hranei, decît de culoarea sau prezentarea ei. Am avut cu toții ocazia să verificăm aceasta: cînd din cauza nasului infundat nu percepem nici o senzație olfactivă și nu simțim decît cele patru „gusturi” (acru, amar, dulce, sărat) mîncarea nu ne mai face plăcere.

Același lucru se întîmplă și la animale, deși ele sînt mai „raționale” decît noi în acest domeniu. Șobolanii de laborator primesc în general o hrană bine calculată, dar anostă, din care consumă exact cît au nevoie pentru a-și satisface necesitățile calorice. Animalele cărora li s-au distrus lobi olfactivi din creier, deci cele care și-au pierdut mirosul, au continuat să mîncească aproape cît cele sănătoase. Cînd li s-a oferit o hrană variată și savuroasă, șobolanii indemni au devenit lacomi, mîncînd cu 20-30 la sută mai mult decît înainte, pe cînd cei anosmici au rămas tot atît de cumpătați. Alte exepriențe lasă să se întrevadă că gusturile ar putea fi orientate de la naștere. Șoricelii care au supt lapte parfumat cu o anumită substanță (injectată mamei), au preferat apoi hrana sintetică cu același gust. Din păcate, după un timp au renunțat la ea, revenind la alimentația confrăților lor.

Din aceste cîteva dale se poate deduce cît de multe aplicații practice vor avea în alimentație, industria farmaceutică, parfumerie etc. precizările aduse de fiziologi și biologi în legătură cu mirosul.

ASTRONOMIE

Luminescența Lunei

De-a lungul anilor și în numeroase rînduri, cu prilejul observațiilor efectuate, astronomii au avut impresia că remarcă emisiuni de raze luminoase, provenind din unele regiuni ale Lunei. Una dintre aceste observații a atras, însă, cu deosebire atenția. Este vorba de cea efectuată în 1787 de marele astronom William Herschel, care și-a incredințat colegii că a localizat pe Lună o sursă luminoasă cu un diametru de cinci kilometri și a cărei intensitate era atît de mare, încît regiunile învecinate erau ușor luminate. Savantul nu a putut însă da o explicație a fenomenului.

O ipoteză în legătură cu această enigmă nu a putut fi oferită decît în ultimul timp, în urma punerii la punct de către oamenii de știință sovietici a unei noi tehnici de fotografiere în infraroșu a Lunei. Se știe că, asemenea oricărui corp, satelitul natural al Terrei emite raze infraroșii, intensitatea emisiunii depinzînd de temperatură. Radia-

ția infraroșie a unei planete se caracterizează prin faptul că provine de la însuși astrul respectiv, în timp ce lumina vizibilă provine de la Soare, fiind reflectată de planete. Pînă la punerea la punct a metodei sus-amintite, încercările de observare a Lunei în infraroșu nu s-au soldat cu rezultate prea concludente.

Originalitatea noii tehnici, elaborată de astrofizicienii de la observatorul din Pulkovo, situat lîngă Leningrad, constă în folosirea unui „convertizor” capabil să transforme radiația infraroșie în lumină vizibilă. Imaginea infraroșie a Lunei este explorată de un dispozitiv care acționează întocmai ca o cameră de televiziune. Curenții obținuți sînt dirijați pe un oscilograf care dă, pe un ecran obișnuit, imaginea vizibilă a astrului nopții. În plus, un sistem optic permite „scormonirea”, în funcție de interes, a unei anumite porțiuni a discului lunar. Ceea ce, de altfel, a și permis astrofizicienilor să cerceteze misterioasele regiuni selenare, bănuite că emit raze luminoase.

Între altele, oamenii de știință sovietici au putut constata că, acolo unde în lumină vizibilă ochiul vede raze luminoase, camera cu infraroșii descoperă... lanțuri muntoase! Explicația ar fi următoarea: suprafața Lunei prîmește, în întregime, componenta ultravioletă a radiației solare, care însă nu ajunge pe Pămînt, deoarece atmosfera acestuia interceptează aproape toate razele ultraviolete. Or — fenomenul e înregistrat de fizică — razele ultraviolete sînt capabile să provoace fluorescența anumitor substanțe, fapt dovedit, de altfel, de experiențele clasice cu lumină neagră. E suficient, deci, să admitem că solul lunar conține asemenea substanțe, pentru a da o explicație luminescenței Lunei.

LINGVISTICĂ

Fluieră-mi
că-ți sînt drag!

„Într-o scrisoare secretă adresată autorităților din Paris, guvernatorul Africii Occidentale franceze semnala existența unui limbaj necunoscut al tribului de nomazi gurunsi-nankanse (Sudanul apusean): cu ajutorul unui mic fluier numit uva, membrii tribului transmiteau informații sau chiar stăteau de vorbă la o distanță de cîteva kilometri; mai mult, cînd temperatura și umiditatea aerului erau prielnice, creînd ceea ce se numește o bună conductibilitate a mediului, nomazii comunicau prin fluierături fără să recurgă la ajutorul instrumentului uva.

Scrisoarea fusese expediată în 1935. Încunoștiința, oamenii de știință au manifestat rezerve față de existența unui limbaj fluierat, etichetînd fenomenul drept o „ciudățenie a Africii”.

Poziția degetelor determină tonul sunetului fluierat

În 1948, însă, un cercetător a descoperit că indienii mexicani din Oaxaca folosesc, alături de limbajul obișnuit, și unul fluierat. Aceasta a fost prima limbă fluierată înregistrată oficial de știință. O utilizează și azi un număr de 60 000 de indieni. Răsfoind vechile cronici spaniole, cercetătorii au găsit referiri la această particularitate lingvistică a indienilor munteni; fluieratul lor, istorisesc cronicile, băga în sperieți pe ostașii spanioli, care știau că acestor comenzi codificate le urmau atacuri perfecte organizate, chiar dacă grupurile atacante se aflau la o distanță de 10 km unul de celălalt.

În 1957, lingviștii și etnografii au aflat despre silbo gomera, limbajul fluierat al băștinașilor din insula Gomera (arhipelagul Canarelor). Nu mai încăpea îndoială că alături de obișnuitele moduri de comunicare între oa-

Știința

meni — limba scrisă și vorbită — pe glob mai există și o limbă fluierată.

Cu ajutorul limbajului silbo gomera interlocutorii se pot înțelege pînă la depărtări de 14 km, ceea ce e un record chiar și pentru acest mijloc de comunicare. Pentru a ne imagina intensitatea sunetelor limbajului fluierat din Gomera, să-l comparăm cu cel al locuitorilor din munții Pirinei, care cunosc și ei un limbaj similar, dar fluieră la depărtări de „numai” 2—2,5 km: la distanța de un metru, fluieratul lor are o intensitate de 110 decibeli (vorbirea normală are 40 de decibeli).

Cu ajutorul razelor X, un specialist în fiziologie acustică a constatat că limba și dinții joacă un rol important în emiterea sunetelor fluierate. „Tehnica” limbajului fluierat constă în imobilizarea părții mijlocii a limbii și mișcarea liberă a vârfului ei, obținîndu-se astfel sunete de durată și intensitate variate. Oameni de știință din diferite țări care studiază limbajurile fluierate (silbo gomera a constituit obiectul unei comunicări la colocviul internațional al lingviștilor care a avut loc la Paris) au conchis că cel din arhipelagul Canarelor și din satul Aas, din munții Pirinei, prezintă unele asemănări: amîndouă au la bază limba spaniolă și folosesc la începutul fiecărei fraze interjecția „O!” (întrebare: „O, Everisto, mă auzi?” răspuns: „O, ce vrei?”) De asemenea, limbajul fluierat din Pirinei și altele cunoscute pînă în prezent (cu excepția celui practicat de tribul gurunsi-nankanse, dar acesta n-a fost încă studiat) sînt răspîndite mai cu seamă printre locuitorii munților.

Cea mai recentă descoperire referitoare la acest curios fenomen lingvistic datează din 1964 și atestă existența

unui limbaj fluierat într-un sat din munții Turciei. O dată cu această descoperire oamenii de știință și-au pus întrebarea: dat fiind marea arie de răspîndire a limbajurilor fluierate, poate că demult ele au fost mult mai curențe decît în zilele noastre? Pe de altă parte, limbajul fluierat din Turcia ridică în fața lingviștilor și probleme de ordin fonetic căci, spre deosebire de limba spaniolă, limba turcă abundă în consoane și e interesant de studiat modul în care aceste sunete sînt traduse în fluierături. Nedumerirea lingviștilor nu-i împiedică, însă, pe locuitorii satului turc să stea de vorbă, să se certe sau chiar să-și facă declarații de dragoste pe limba fluierată.

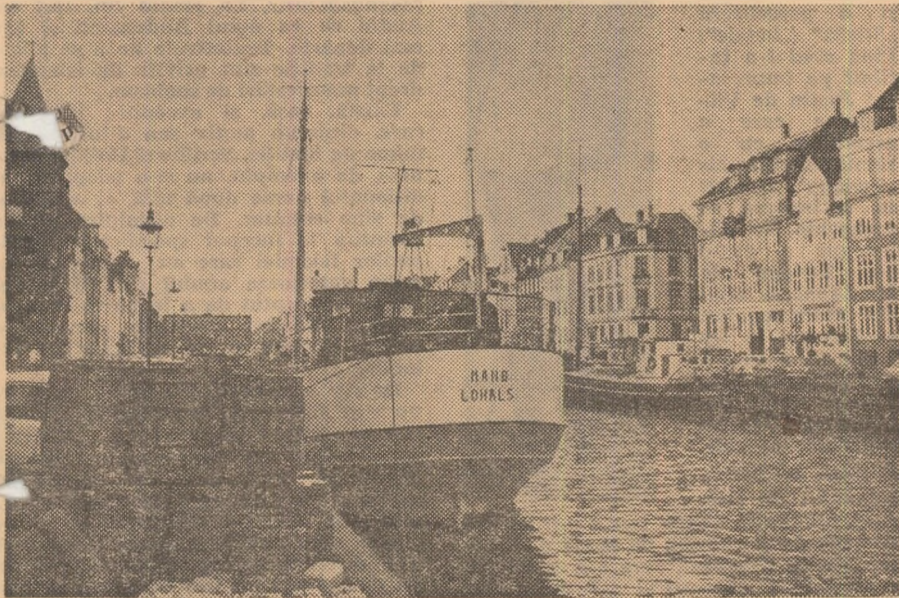
Etnografii au semnalat existența unui limbaj fluierat în Cașnir, la populația hunza. În momentul de față lingviștii sînt preocupați să soluționeze o

DANEMARCA

Așa s-a născut Sirena

Toate locurile istorice din Copenhaga, pe care gazdele le recomandă spre vizitare turiștilor străini, se află în partea veche a orașului, în preajma portului. Clădiri multisekulare îngrămădite în străduțe înguste și întortocheate, unde, după fiecare cotitură, după fiecare răspintie te așteaptă ceva interesant, demn

Pe canalele capitalei daneze

de văzut. Dacă ai mai multă vreme la dispoziție, îți vine în ajutor firma Karlsberg. Emblema ei — un urs alb născut din spumă de bere — e prezentă la tot pasul. Firma publică mici pliante care, pe o parte, fac reclamă „berii celei mai celebre din Copenhaga”, iar pe cealaltă înfățișează o hartă cu cerculețe roșii, indicând 27 din cele mai interesante puncte ale orașului. Printre acestea, firma situează pe primul loc fabrica ei de bere.

Dar orice străin venit pentru prima oară în capitala daneză ia contact cu orașul prin intermediul Sirenei, așezate pe un bloc de piatră chiar lângă țârm, alături de cheiul la care aruncă ancora sumedenie de vapoare sosite din toate colțurile lumii. De partea cealaltă a strimtorii, duduie și gifiie, imprăștiind scintile din aparatele de sudură electrică, șantierul naval „Burmeister & Wein”. La prima vedere ai impresia că superba statuie se cam pierde în zgomotul și forfota multă de pe chei, pe fundalul vapoarelor într-un continuu du-te vino. Dar asta, repet, numai la prima vedere.

Cine nu cunoaște trista poveste a lui Christian Andersen despre dragostea neîmpărtășită a micuței prințese a mării? De cum i s-a îngăduit să părăsească palatul de coral din adâncul apelor, ea s-a ridicat la suprafață și a început să privească cu luare aminte corăbiile care treceau prin preajmă. Curînd, s-a îndrăgostit de un tânăr prinț, dar a plătit cu viața gingașul sentiment. Sculptorul Edward Eriksen a izbutit să exprime cu multă măiestrie și cu o deosebită finețe farmecul Sirenei lui Andersen. De peste cincizeci de ani ea întâmpină vapoarele care sosesc în port. Fiind simbolul capitalei daneze, în toate magazinele se găsesc de vânzare cărți poștale ilustrate și statuete din bronz și marmură cu imaginea Sirenei.

Cum a apărut pe lume celebra operă de artă? În 1910, Karl Jakobsen, pro-

prietarul unei fabrici de bere, și-a propus să înalțe o statuie eroinei lui Andersen, pe care a comandat-o sculptorului Edward Eriksen. Acesta a socotit că cel mai potrivit model pentru viitoarea lucrare era chiar soția lui, Elina. Trei ani mai târziu, figura de bronz a Sirenei a fost instalată pe cheiul Copenhagăi.

Abundența de monumente expuse pe străzile și în piețele orașului transformă capitala Danemarcei într-un original muzeu sub cerul liber. Pe malul îngustului canal Holmens se află, bunăoară, statua unei pescărițe. Vreme de câteva decenii, această femeie venea să-și vîndă marfa în același loc — și anume lângă un mic pod arcurit peste canal. Căruciorul îi era mereu încărcat cu coșuri și lădițe cu pește proaspăt. Toți locuitorii Copenhagăi o cunoșteau, toți se obișnuiseră să o vadă instalată în același loc. După moarte, orașenii i-au ridicat un monument, așa încît și acum pescărița — imortalizată în piatră — se află pe locul ei obișnuit, ținînd în mină un calcan mare și avînd alături nelipsitul cărucior cu coșuri și lădițe.

Dar pe malul canalului Holmens se mai află un monument; imaginînd o ancoră uriașă, el a fost înălțat în memoria marinarilor danezi care au pierit pe mare. De pe soclul lui nu lipsesc niciodată buchete de flori mereu proaspete. Alături de intrarea în port, lângă o clădire modernă, e instalat un vechi automobil blindat, un simplu autocamion, meșterit la repezeală din foi de tablă groasă. E un monument închinat luptei duse împotriva ocupației fasciste în timpul celui de al doilea război mondial.

În afară de monumente străvechi și de muzee, turiștii străini, cărora la Copenhaga li se acordă o atenție deose-

bită, mai pot vizita și splendidul Tivoli — celebru parc de distracții — sau Folketingul, Parlamentul danez. Pentru acesta din urmă e suficient să cumpere un bilet de intrare de o coroană, după care un funcționar amabil îi poartă prin sălile de ședințe, liniștite și solemne, ale celor două Camere. La sfîrșitul excursiei ghidul îi conduce în cabinetul primului ministru, unde le îngăduie să-și încarce stiloul cu cerneală din sticla folosită chiar de șeful guvernului.

L. Pleșakov

— Nu pleca prea departe! Acuși stăm la masă.

Desen de Romas Palcauskas

SAMOA DE VEST

Pe insulele fără comori

Samoa de Vest este singurul stat independent din Polinezia. Ocupînd partea apuseană a arhipelagului Samoa, tînărul stat are o suprafață de 2842 km² și o populație de peste 100 000 de locuitori. În principalele insule care-l alcătuiesc — Savaii și Upolu — este intens dezvoltat pescuitul. Importante articole de export: copra, cacao, banane, nucă de cocos. Înainte de a-și dobîndi independența, la 1 ianuarie 1962, Samoa de Vest a fost colonie germană (1899—1918), din 1918, teritoriul sub mandatul Noii Zeelande, iar între 1947 și 1961 teritoriul sub tutela Noii Zeelande.

În fiecare zi cînd ies pe strada principală — Beach Road — fac, fără să vreau, aceeași constatare: cît de liniștită e capitala! Doar din cînd în cînd, la intervale mari, trece în goană cite un automobil, după care iar se așterne tăcere. Foarte rar înfilnești oameni în haine europene. Puținii pietoni poartă numai o fișie de pinză în jurul șoldurilor.

Europenii care locuiesc în Apia au căutat să-și adapteze îmbrăcămintea condițiilor locale (în Samoa nu e de fel plăcut să circuli în pantaloni lungi și haină). Iar străinii care poposesc acolo doar pentru scurt timp se grăbesc și ei să se îmbrace conform cerințelor climatei. În acest scop le stau la dispoziție o sumedenie de mici magazine, presărate în lungul străzii principale.

Pe Beach Road comerțul se face sub cerul liber. Direct pe trotuar sînt expuse coliere împletite dintr-un material specific insulelor, coșuri, bibelouri din coajă de nucă de cocos etc., etc. De cum se ivesc zorile, în preajma unei stații de autobuz începe forfota. Acolo se organizează zilnic un mic bazar, unde negustoressele oferă **batate, taro, ananas, fructe de papaya, trestie de zahăr, găini, porci** — pe scurt, tot sortimentul de fructe și animale de care dispune arhipelagul. Plata se face fie în bancnote neozelandeze, care curînd vor fi înlocuite cu bani samoani, fie în... rogojini speciale, împletite mărunt, de cite un metru pătrat fiecare. Un pui, bunăoară, costă două rogojini. La fel îi plătesc insularii și pe constructorii de colibe, la fel fac daruri bisericii.

...Pe o pajiște mare, la umbra unui gigantic arbore de piine, se înalță clădirea în care se întrunește Adunarea legislativă. În fața ei se află Obeliscul Independenței. Ca orice clădire samoană, sediul Adunării legislative are un fundament de tuf vulcanic. Acoperișul conic din paie se sprijină pe niște stâlpi. Pereții nu există, sînt înlocuiți de rogojini, iar sala seamănă cu o arenă. De jur împrejur se află mese și scaune pentru membrii Adunării, în număr de 45: 43 de conducători (în Samoa numai căpeteniile au dreptul de a alege și de a fi aleși) și doi reprezentanți ai populației europene. Adunarea legislativă are un mandat de trei ani. În fața intrării se află scaunul, îmbrăcat în piele maro, al președintelui. Pe spătarul lui înalt este fixată emblema statului Samoa de Vest: un panou încadrat de spice și împodobit cu o cruce din jurul căreia pornesc niște raze. Pe panou sînt imaginate pămîntul, valurile oceanului și cerul cu cele cinci stele ale Crucii Sudului.

Ceremonia deschiderii ședinței durează cel puțin o jumătate de oră. Membrii Adunării legislative li se îngăduie să întîrzie, deoarece nu toți au mașini și, trebuînd să meargă pe jos, pe drum li se pot întîmpla și lucruri neprevăzute: întîlniri cu rude și prieteni, conversații inevitabile etc.

În schimb, primul ministru sosește, de obicei, mai devreme, se instalează în galeria rezervată oaspeților și discută cu căpeteniile. La umbra arborelui de piine stă de strajă un polițist cu statură athletică.

Dar iată că sună clopoțelul și din spatele Obeliscului Independenței se ivește așa-numitul organizator al Adunării, însoțit de președinte și de un alt polițist. Organizatorul, în costum național, umblă desculț. La gît are un colier împletit din flori albe și galbene, puternic parfumate, iar pe umărul drept duce un sceptor greu de cupru, foarte bine lustruit. Președintele își ocupă locul, în timp ce organizatorul, după ce depune sceptorul pe un suport special, se întoarce cu fața spre membrii Adunării și face un semn, invitîndu-i să se ridice în picioare. Urmează apoi o salvă de artilerie, iar președintele rostește o rugăciune.

La ședința la care sînt și eu invitat, Adunarea alege un nou membru în locul unei căpetenii care a decedat de curînd. Ceremonia constă din semnarea „Actului de credință”, care se află pe drapelul de stat desfășurat în fața scaunului ocupat de președinte și din rostirea unei rugăciuni. Tusea aprobatoare care se face auzită sub cupola clădirii vrea să însemne că membrii Adunării sînt de acord să socotească noua căpetenie aleasă reprezentant cu drepturi egale al puterii.

Adunarea legislativă examinează probleme foarte diverse cu privire la viața statului. Fiecare din ele este dezbătută în cele mai mici detalii. Membrii Adunării pot discuta o zi, două, o săptămînă, o lună, dar în cele din urmă hotărîrea e adoptată prin metoda convingerii unuia de către celălalt. La o ședință, bunăoară, s-a hotărît ca Samoa de Vest să nu intre în O.N.U. și să nu stabilească relații diplomatice cu alte state în afară de Noua Zeelandă. Motivul? Lipsa de fonduri din buget.

Samoa de Vest e departe de itinerariile „bătătorite” de turiști. Cel mai apropiat aeroport internațional este Nandy, în insulele Fiji. Apropiat, e un fel de a spune, căci distanța de la Nandy pînă la capitala samoană Apia e străbătută de avion în aproximativ cinci ore.

Pînă nu de mult samoanii nu și-au propus să dezvolte turismul. Ei se temeau de necunoscut, de tulburarea tradiționalului lor mod de viață și, în genere, de tot felul de complicații legate de afluența străinilor. Dar situația economică grea pricinuită de ultimul uragan (ianuarie 1966) a determinat guvernul să-și revizuiască atitudinea față de turism. Drept care a început construirea unui nou hotel și se proiectează înălțarea a încă două, în timp ce pliantele turistice invită stăruitor turiștii să viziteze Samoa de Vest.

Autoritățile samoane sînt, însă, preocupate de o problemă importantă: ce să arate străinilor, prin ce să-i atragă? Nu începe îndoială că un obiectiv interesant ar fi casa cu un etaj, Vallima, dintr-o suburbie a Apiei. În mijlocul unei poieni întinse, înconjurate de păduri tropicale, de pe versantul sud-vestic al muntelui Vea, se află casa în care și-a petrecut ultimii ani din viața autorul „Comorii din insulă”, Robert Louis Stevenson — Tusitala, cum îi spuneau samoanii.

Celebrul scriitor englez a venit în Samoa nu în căutare de aventuri, ci determinat de boala sa de plămîni care-i impunea o regiune cu climă blîndă. Vizităm veranda acoperită cu iedera, în care, stînd pe jos, Stevenson a scris cartea „Insemnări pe marginea istoriei”. În această lucrare el a descris tragicul destin al samoanilor, asupriți de colonialiștii germani. Ultimul uragan a avariat grav clădirea, dar localnicii restaurează cu grijă fiecare amănunt, căci Tusitala a fost și este iubit în Samoa.

Stevenson a murit de tuberculoză la 3 decembrie 1894. Insoțitorul nostru ne spune că la moartea lui, în munții Vea a fost interzis vînatul păsărilor, atît de dragi scriitorului. Iar drumul spre mormîntul lui se numește „Drumul inimilor iubitoare”.

Ce ar mai putea vizita turiștii în Samoa de Vest? Poate Fatumea? În preajma capitalei, cam la jumătate de oră de mers cu mașina, se află un lac subteran cu acest nume, care e legat de ocean printr-un canal îngust. Insularii sînt conșinși că oamenii care intră în peșteră și izbutesc să ajungă în ocean, străbătînd înot lacul printr-o beznă de nepătruns, vor fi înzestrați de zeul Tangaloa cu o forță neobișnuită...

Vadim Kassia

O mică parte din trofeele vânătorului iakut A. Trofianov

LUNATISM...

...Dar Luna nu-i de vină

Fenomenul cunoscut sub numele de lunatism sau somnambulism a fost descris încă de Ilia Mecinikov, laureat al Premiului Nobel. Savantul rus a arătat că organismul uman mai păstrează organe rudimentare și instincte ascunse, moștenite de la strămoșii îndepărtați, maimuțele antropoide, care ar putea explica manifestările de somnambulism.

Aceste manifestări sînt variate. În unele cazuri cel adormit încearcă să întreprindă ceva fără să se dea jos din pat, altele se plimbă prin locuință și e în stare de acțiuni utile (deretică, găște etc.). Pentru toate cazurile e caracteristic însă faptul că, o dată treziți din somn, lunaticii nu-și amintesc de îndeletnicirile lor nocturne. Mai mult, se arată extrem de mirați văzînd, de exemplu, că lucrurile pe care în ajun le lăsaseră în neorînduială se află dimineața la locul lor. Nu-i exclus ca legendele despre spiritele bune și rele ce sălășluiesc în casă să-și aibă originea în isprăvile somnambulilor.

După cum se știe, unele persoane atinse de somnambulism nu se mulțumesc să circule prin locuință, ci fac adevărate excursii în afara ei, pe stradă sau pe acoperișuri. Cum se explică înclinațiile acrobatice ale acestor persoane care, în stare de veghe, n-au nimic comun cu această periculoasă profesie? În primul rînd scoțînd de sub influența inhibitoare a somnului porțiunile din creier care dirijează mișcărilor. De unde și automatismul acțiunilor unui lunatic, care se produc fără controlul cuvenit al scoarței în ansamblul ei.

Mulți se întrebă cum se explică faptul că lunaticii pot să umble pe marginea acoperișului fără să cadă? Închipuiți-vă că ar trebui să pășiți pe o scîndură așezată de-a curmezișul trotuarului. O veți face cu ușurință. Dar dacă aceeași scîndură ar fi cocoțată pe virfurile a două stînci, deasupra unui abis? Puțin s-ar încumeta să traverseze hăul de sub picioare. Frica e un factor inhibitor firesc pentru persoanele în stare de veghe, dar ea nu funcționează în stare de somnambulism. Dezbrățiți de frică, somnambulii devin îndrăzneți, activi, hotărîți. La acestea se mai adaugă mecanismele motoare primitive, de care vorbea Mecinikov, iar rezultatul e cea uluitoare abilitate de care dau dovadă cei mai mulți somnambuli. Credița că somnambulii nu trebuie treziți în timpul aventurilor lor primejdioase are deci la bază un adevăr științific.

De ce li se spune lunatici? Înainte vreme se credea că fenomenul se datorește anumitor influențe exercitate de Lună. Și aceasta din două motive: pentru că în nopțile cu lună așa-zișii lunatici sînt mai ușor de descoperiți în timpul peregrinărilor lor temerare și, în al doilea rînd, pentru că a dăinuit, vreme îndelungată, credința moștenită de la antici că satelitul nostru natural poate să influențeze comportarea pămîntenilor. S-a observat, ce-i drept, că lumina Lunei, căzînd pe fața celui ador-

mit, poate să declanșeze manifestări de somnambulism, dar experiențele au dovedit că același lucru se obține cu ajutorul oricărui alt excitant, și nu neapărat luminos: un zgomot puternic, de pildă, poate avea consecințe similare. S-a dovedit, de asemenea, că somnambulismul este vindecabil, fie prin tratarea afecțiunii a cărei manifestare secundară este (epilepsie, isterie), fie prin impunerea unui regim rațional de viață.

Care pe care

TASS LA CINCI DECENII

2 500 000 de cuvinte în 24 de ore

2 500 000 de cuvinte în 24 de ore! Dacă ar fi tipărite ar alcătui un ziar cu 500 de pagini. 700 de ingineri și tehnicieni — specialiști cu înaltă calificare —, corespondenți în 94 de țări ale lumii, colaborare cu circa 40 de agenții de informații — iată doar câteva cifre care ilustrează extrem de bogata activitate a Agenției telegrafice de informații a U.R.S.S. — TASS.

În clădirea Agenției de pe bulevardul Tverski din Moscova există o expoziție care îl pune la curent pe vizitator cu „biografia” acestui important organism de presă al Uniunii Sovietice.

Să începem chiar cu... începutul. Printre obiectivele care trebuiau cucerite în timpul Revoluției din Octombrie se număra și clădirea Agenției telegrafice din Petrograd — PTA. Un detașament de marinari din Flota Mării Baltice a ocupat-o în ziua de 26 octombrie, la ora 9 seara. Curînd, Lenin a semnat decretul care proclama Agenția telegrafică din Petrograd Organ central de informații al Consiliului Comisarilor Poporului. Dar cînd primii colaboratori sovietici s-au prezentat la sediul Agenției, ei au fost întîmpinați doar de un portar care i-a informat laconic: „Domnii funcționari au plecat... Au făgăduit să se întoarcă peste două săptămîni, după ce bolșevicii vor fi alungați”. Precizăm că funcționarii nu se mulțumiseră numai să părăsească Agenția, ci luaseră cu ei și banii, hîrțile de calc, mașinile de scris etc.

Se înțelege de la sine că primii pași ai Agenției au fost nespuse de grei, că

lipsurile pe care le cunoștea țara pe atunci n-au cruțat-o nici pe ea. Semnificativ pentru acea perioadă e unul din documentele păstrate pînă azi: Agenția cere să i se pună la dispoziție cai pentru diverse transporturi, 10 (!) cutii de chibrituri, niște cuie și cîteva bucăți de săpun. Dar săpun viitoarea agenție TASS n-a primit, căci pe atunci era mare lipsă de acest produs...

În 1918 PTA și-a schimbat denumirea în ROSTA, Agenția telegrafică rusă, iar în 1925 a fost transformată în TASS. Cum activitatea Agenției cuprinde cele mai diverse și mai importante domenii, ea are drept colaboratori oameni politici, poeți, scriitori, ziaristi cu renume, sociologi, economiști etc. După cum transmite materiale nu numai în rusă, ci și în engleză, franceză, germană, spaniolă și arabă. În U.R.S.S. ea furnizează material unui număr de peste 3 000 de ziare.

AȘA SE NASC IDOLII

Twiggy

Coperta noastră o înfățișează pe Gala Milovskaia, pe care gazetarii occidentali au poreclit-o „Twiggy a U.R.S.S.” Cine este Twiggy cea originală?

Colegii de școală o necăjeau pentru silueta ei excesiv de zveltă și o porecliseră „Sticks” („betele”) Pînă cînd l-a întîlnit pe impresarul Justin de Villeneuve care a asemuit-o cu o rămurică și i-a zis „Twiggy”. Hotărît să o lanseze ca manechin, de Villeneuve a dus-o pe Twiggy la Mr. Leonard, unul din marii coafori ai Londrei și l-a rugat să o tundă, deși părul ei lung fusese unul din atributele care-i sugerase numele.

Expusă în vitrina salonului de coafură, fotografia tinerei jete a fost văzută de redactorul rubricii de modă a ziarului „Daily Express”, care s-a grăbit să o reproducă sub titlul „Fața anului 1966”. Așa a început ascensiunea vertiginosă a lui Twiggy, modelul consacrat în numai cîteva luni. Nu numai jurnalele de modă, ci și revistele britanice și americane de informație generală ca „Sunday Times”, „Observer”, „Newsweek”, „Time” sau „Life” au declarat-o vedetă, făcînd-o cunoscută în Europa și America.

La 18 ani, Twiggy pare de 13. Ea are 1,69 m înălțime și 41 de kilograme. Este îndrăgostită de... un urs de pluș și se dă în vînt după dulciuri. Deocamdată se pare că și-a păstrat încă o oarecare candoare, în ciuda faimei de care se bucură și a sumelor considerabile pe care le primește ca model, pentru fotografiile publicate în reviste sau pentru reclame, pentru aparițiile la televiziune etc.

Succesul a fost fulgerător și răsunător cu toată reacția de-a dreptul violentă a anumitor cercuri, printre care și cele medicale, indignate de exemplul prost pe care-l reprezintă slăbiciunea lui Twiggy pentru fetele tinere. „Am știut de la bun început că o să prindă, a declarat managerul ei. Se căuta o linie nouă. Și Twiggy era la îndemînă...”

De fapt nu e vorba decît de un capriciu al modei. Și el trebuie acceptat sau refuzat ca atare, căci explicații logice și raționale nu se pot găsi.

CURIOZITĂȚI

Țara celor fără nume de familie

„Nimeni în țara noastră nu trebuie să poarte nume de familie”, spune un text de lege islandez. Reminiscență din alte secole? Nu, legea a fost adoptată la 27 iunie 1925.

De ce nu trebuie, însă, să poarte puțin numeroșii locuitori ai Islandei — în total 180 000—190 000 de oameni — nume de familie?

Începînd din secolul IX, de cînd datează popularea insulei, în Islanda aproape că n-au existat neștiutori de carte. Datorită izvoarelor scrise, genealogia fiecărui islandez poate fi urmărită de-a lungul a sute de ani. Așa se face că fiecare islandez își cunoaște strămoșii pînă la a 27-a generație. Pe de altă parte, mica populație a insulei a trăit întotdeauna împărțită în comunități restrinse, în sinul cărora fiecare se putea mulțumi cu un nume de botz și cu indicația că e fiul sau fiica căruia. De exemplu Audni, fiul lui Magnus Guilwisson, se va numi Audni Magnusson, iar Siegridur, fiica lui, va fi cunoscută sub numele de Siegridur Magnusdottir. La rîndul lui, fiul lui Audni se va numi Audnasson și așa mai departe. Tentativele de a se abate de la tradiție sînt privite de islandezi drept manifestări de snobism.

Există, însă, și excepții: islandezii care, dintr-un motiv sau altul, poartă nume de familie. Scriitorul Halldor Laxness, de exemplu, nu și-a adoptat tradiționalul nume după tată, ci are unul de sine stătător. De altminteri, legea amintită la început specifică că cetățenilor Islandei care au nume de familie anterioare anului 1913 li se recunoaște dreptul de a le purta în continuare. Același lucru se prevede și pentru străinii ce se stabilesc în Islanda.

În zilele noastre restricțiile amintite nu sînt lipsite de inconvenient. Dacă în așezările rurale lipsa numelor de familie nu creează incurcături, în orașe, mai ales la Reykjavik, capitala țării în care locuiește 40% din întreaga populație, se simte nevoia unor „nume suplimentare”, care să-i diferentieze pe numeroșii fii ai lui cutare sau cutare. De aceea în momentul de față sînt folosite, ca nume ajutoare, denumiri geografice indicînd originea persoanei respective sau pur și simplu adresa.

L. Amosova

SENTIMENTE VEGETALE

Ce detestă florile?

Plantele iubitoare de căldură rezistă mult mai bine la frig dacă sînt ținute la întuneric. La această concluzie au ajuns cercetătorii Institutului de botanică al Academiei de Științe a U.R.S.S. La plus 2 grade Celsius, de exemplu, frunzele castraveților pier în condiții obișnuite, dar supraviețuiesc dacă sînt ținute la întuneric.

Există plante care nu suportă zgomotul. Printre ele se numără garoafele care, așezate lîngă o sursă sonoră — fie ea și un aparat de radio — se ofilesc mai repede.

Dar sentimentele florilor se manifestă și în sinul familiei lor. Trandafirii și garoafele se detestă reciproc și dacă nimeresc alături într-un vas își pierd parfumul și se vestejesc. Aceeași ostilitate a fost remarcată între trandafir și rezedă, între narcis și nu-mă-uita. Chiar și nevinovatele mărgăritare devin perfide în vecinătatea oricărei alte flori și încep să secrete o substanță toxică, cu efecte ucigătoare pentru intrusă.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ION STROE — București: Procesul de recuperare a membrilor paralizate în hemiplegiile cauzate de hemoragia cerebrală este de foarte lungă durată și, pe drept cuvânt, voința (potențată prin auto-sugestie și nu prin medicamente) realizează mai mult decât orice tratament. Reeducarea motorie poate fi ajutată prin masaj periodic asociat cu mișcări pasive ale articulațiilor distale și proximale ale membrilor paralizate. Pentru combaterea spasticității, medicamente relaxante, de tip: Relaxil (Mianezină) — 4 tablete zilnic. Firește medicația e recomandată în primul rând de medicii care vă îngrijesc.

CLAUDIA CARMEL — Iași: 1) Tatăl dv. a avut desigur o embolie pulmonară, din fericire fără consecințe fatale. Dacă există fenomene de stază venoasă, insuficiența cardiacă va trebui tratată în continuare prin singerări periodice, eventual prin ventuze scarificate; de asemenea, digitală și diuretice prin regim de sucuri și preparate de hidroclorotiazidă (Nefrix sau Esidrex), sub permanentă supraveghere medicală. 2) Riscul otosclerozei, cu scăderea auzului pînă la surditate este atât de mare, încît credem și noi în necesitatea intervenției chirurgicale. Altă soluție nu cunoaștem. 3) Într-adevăr, înălțimea și greutatea copilului dv. corespund vârstei de 7 ani, dar raportul staturponderal este echilibrat. Pentru stimularea poftelor de mîncare: regim corespunzător la orele regulate de masă, vitaminizare largă și complexă (C, B₁, B complex, B₆, B₁₂), stimulenți ai anabolismului protidic (Steranabol, Nerobol, Dianabol, Madiol), eventual insulina 5 unități cu 1-2 bucăți de zahăr de 2-3 ori pe zi. Rezultate bune are și următoarea tinctură amară: Rp. T-ra Nux vomica, t-ra gentiana, t-ra quinquina, t-ra quassia, t-ra radix rhei, t-ra cascara, cite 1 g. D.S. int. cite 5 picături înaintea meselor principale. 4) Este vorba probabil de o leucoree, dar pentru precizarea cauzei (Trichomonas?) este necesar în prealabil

un examen citobacteriologic al secreției vaginale.

ACHILE — București: Ținînd seama de vîrsta dv., nu poate fi vorba decît de o trecătoare astenie sexuală, fără vreo legătură cu exercițiile fizice pe care le practicați. Tulburările despre care ne scrieți pot fi înlăturate prin cîteva cure de Folcisteină U, cu pauze de 2 săptămîni între două cure, asociate cu Madiol 6 cpr./zi sau — eventual — 1-2 pilule, înainte de momentul respectiv, din următoarea formulă: Rp. Clorhidrat de iohimbina 5 mg, sulfat de stricnina 1 mg, extract de coajă de China 0,10 g — pentru o pilulă.

LEONTE GH. — Com. Știința, reg. Iași: După simptomele descrise, pare a fi vorba de o rinită cronică ozeneasă. Tratamentul: spălături nazale zilnice cu ser fiziologic cald, instilații cu oleu gomenolat 2 la sută, badijonaj cu soluție Lugol glicerinată, vitamina A, untură de pește, aerosoli cu streptomycină, inhalatii cu ape iodate sau sulfuroase (Govora), histoterapie Filatov, ionizări cu acetilcolină, masaj electric al mucoasei. Dacă tratamentul conservator nu dă rezultate este necesară intervenția chirurgicală.

D.D.D. — Arad: 1) Nu, nu oredem că sînt dureri reumatice, ci sechele ale poliomielitei, care demonstrează în fond că distrofia dv. musculară nu este însoțită și de abolirea excitabilității nervului. Pentru înlăturarea tulburărilor circulatorii, vă recomandăm cîteva cure de Vasoperif (cu pauză de două săptămîni între două cure). De asemenea ultrasunetele, ionizările, gimnastica medicală pot activa vascularizația. 2) Dacă nu are o cauză dentară sau organică, mirosul urit din gură (halitoza) poate fi înlăturat cu: Rp. Mentol 0,05 g, Elixir paregoric 2 g, Liq. Hoffmann q.s. ad 10 ml. D.S. int. VI picături dimineața pe nemîncate în puțină apă zaharată. De asemenea, înainte de culcare consumați 2-3 mere crude, care printre alte merite au și pe acela de a absorbi mirosul neplăcut din gură. 3) Stranie consultație! Nu înțelegem motivul care a „inspirat-o“.

Căpitanul Ladoux își asumă riscul

(Urmare din pag. 4-a)

tei țări neutre. În orice caz, agentul german trebuia imediat arestat. Fără să se bazeze numai pe poliția elvețiană, agenții francezi împresurară locuința „maestrului“, care refuza să răspundă la orice bătaie în ușă.

Intrarea fu forțată și poliștii se năpustiră în apartament. Acolo se pomeniră în fața unui personaj straniu, monstruos chiar: jumătatea stîngă a figurii lui nu semăna de loc cu cea dreaptă. Un obraz era neted și bronzat

de soare, celălalt palid și zbîrcit. Chipul avea o singură sprînceană, peruca era deplasată într-o parte. D-l Michaelsohn era pe cale de a se transforma în căpitanul von Eimen.

„Maestrul“ găsi destui prieteni influenți care — mulți în propriul lor interes — se străduiră să-l smulgă din mîinile justiției elvețiene. Acuzatul fu declarat nebun și internat într-un spital izolat, de unde fugi destul de repede în Germania, iar agentura de spionaj creată de el se dizolvă curînd.

(Va urma)

TESĂTURI IMPRIMATE
DIFTINĂ FINET
PIJAMALE
INDIAN
ENKA
TESĂTURI VOPSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ
PENTRU CĂMĂȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE
Intreprinderile textile
GALATI

GALLUS
VOPSEȘTE
ORICE
TESĂTURI
COLOROM
MĂTASE
BUMBAC,
LINA
ROCHII,
HAINE
BLUZE

O NOUȚATE

Au sosit în magazine în acest sezon:

- Paltoane din stofă fină
- Paltoane din imitație de blană
- Canadiene îmblănite
- Ghete de sport
- Șoșoni
- Pulovere, căciulite moderne, elegante, de calitate!

Mergem să le cumpărăm
chiar azi!

Mămico, ai aflat ?

SI PENTRU MINE
SI PENTRU TINE
SI PENTRU TATA

Olimpiada: de la alimentație la pronosticuri

Scritorul englez Somerset Maugham a fost întrebat odată ce-l atrage mai mult la Jocurile olimpice. „Îmbinarea de cunoscut și surpriză” — a răspuns el.

Și avea perfectă dreptate. Ceea ce se știe deja despre Olimpiada de la Grenoble — de care ne mai despart doar patru zile — atrage mii de oameni. Toate detaliile pitorești ale ceremoniei inaugurale sînt de mult cunoscute. A fost fixat cu o precizie de minute programul tuturor competițiilor. S-a stabilit exact clipa în care flacăra olimpică — după ce va fi străbătut lungu-i drum, trecind pe teritoriul Franței prin 170 de orașe — va fi preluată de celebrul patinator Alain Calmat și purtată sus, spre imensa cupă de granit, de unde va priveghea grandiosul spectacol alb.

Se cunosc multe alte amănunte. Că la Grenoble — ca și la Innsbruck, acum patru ani — satul olimpic este un întreg ansamblu de blocuri, care după Olimpiadă vor fi închiriate. De altminteri trebuie spus că în presa locală se discută din ce în ce mai insistent că terme-

Unul dintre așezele Olimpiadei albe

nul de „sat olimpic” a devenit supărător de anacronic și neconform cu realitatea. Ce fel de sat mai e și acesta — se întreabă ziarile — compus din opt blocuri cu paisprezece etaje, plus diferite complexe de servicii și arătînd ca un mic oraș urban? Că cei aproximativ 18 000 de concurenți vor fi însoțiți de 2 500 de antrenori, medici, masori, reprezentanți oficiali. Că la Grenoble vor fi prezenți minimum trei mii de ziariști. Că 500 de microbuze, care vor face curse din zori și pînă în noapte la intervale de cinci minute, îi vor duce pe protagoniști și pe spectatori în toate direcțiile olimpice. Că alimentația va ține seama de toate gusturile. Dar aici, avînd de-a face cu o chestiune vitală, ne vom opri ceva mai mult. La Grenoble au fost transportate 100 tone de legume, 100 tone de fructe, 40 tone de carne, 15 tone de pui, 20 tone de brînză, 5 tone de pateuri de Strasbourg și altele. În total — 800 tone de alimente gustoase și hrănitoare. Pentru ca sportivii să capete mîncărurile cu care sînt obișnuiți, se va face apel la bucătăriile franceză, anglo-americană, central-europeană și orientală. Iar dacă o delegație vine cu propriile provizii și propriii ei bucătari, i se va da posibilitatea să-și prepare singură bucatele.

După această paranteză și înainte de a trece la surpriză, încheiem șirul elementelor cunoscute cu operația „Iarna artificială”.

Experiența precedentelor olimpiade albe de la Cortina d'Ampezzo, Squaw-Valley și Innsbruck a arătat că natura joacă uneori feste organizatorilor și concurenților: la Cortina și la Innsbruck a fost zăpadă puțină, în schimb la Squaw-Valley prea multă. De aceea gazdele de la Grenoble au pus la punct operația „Iarna artificială”. Camioane

militare au transportat pe traseele în trecerilor olimpice zăpadă adevărată și cuburi de gheață fabricate în frigidere. Detașamente de vînători de munte au împrăștiat, au tasat sau au afinat acest strat unde a fost nevoie. Repetiția a decurs în cele mai bune condiții, așa că dacă va fi nevoie, „Iarna artificială” va neutraliza capriciile naturii.

Cum se vor termina întrecerile, cine va urca pe podiumul învingătorilor? În loc de pronosticuri reproducem câteva declarații.

Liudmila Belousova (patinaj artistic): — Este a treia noastră Olimpiadă. La Squaw-Valley am ocupat (împreună cu Oleg Protopopov — n.n.) locul 9, la Innsbruck, după cum știți, am fost primii. Dar să te menții pe culme e mai greu decît să ajungi la ea. Totuși sper că vom izbuti. (Noi sintem siguri — n.n.)

Lidia Skoblikova (patinaj viteză): — Mă va mulțumi numai victoria. Ca întotdeauna. Voința, dorința și puterea de a fi primul — aceste înalte calități omenești au fost prețuite în toate timpurile și la toate popoarele. Adevăratul sportiv se deosebește tocmai prin capacitatea de a-și subordona toate sentimentele luptei pentru victorie. M-am pregătit pentru Grenoble mult mai mult și mai intens decît altă dată, de aceea am dreptul la victorie!

Evgheni Grișin (patinaj viteză): — Este a cincea Olimpiadă a mea. La ultimele trei am participat ca patinator, iar în 1952, la Helsinki, ca ciclist. Ceea ce nu-i puțin, trebuie să fiți de acord. Nu vreau să-mi amintesc de Innsbruck, fiindcă știu că acolo am pierdut la cei la care ar fi trebuit să câștig. O întâmplare stupidă — mi s-a tocit patina înainte de start — m-a lipsit de titlul suprem, lăsîndu-mă pe locul doi. Am să-mi iau revanșa la Grenoble, mi-am spus eu, cînd am pierdut la Innsbruck. Și iată că muncesc de patru ani pentru o sarcină pe care o voi avea de rezolvat în maximum patruzeci de secunde. De atîta am nevoie ca să fiu din nou primul.

Pater Bauer, antrenorul echipei de hochei a Canadei: — Soarta medaliei de aur se va decide între U.R.S.S., Cehoslovacia și Canada.

PE TEME „BANALE”

Tortura proastei dispoziții

Prietena dumneavoastră își serbează ziua de naștere. S-a pregătit, v-a invitat insistent, vă așteaptă. Ar trebui, ați vrea să vă duceți, dar vă doare îngrozitor capul. Ce să faceți? Prietenei i-ar părea rău să nu veniți, și dv. la fel, fiindcă știți că va fi plăcut, că la ea se adună o societate simpatică și veselă. Să vă duceți? Experiența vă amintește că durerea de cap este întotdeauna mai tare și că, oricît v-ați strădui, nu o puteți uita, nu vă puteți învinge proasta dispoziție. „Poate că totuși...” vă spuneti, și deschideți garderobul. Dar în timp ce vă uitați fără nici un chef la rochiile care atîrnă pe umerase, întrebîndu-vă pe care să o îmbrăcați, vă amintiți de o întâmplare.

...Ca și acum, era tot o aniversare. Lumea se adunase, se așezase la masă, petrecerea se încinsese — cînd s-a auzit soneria.

— Trebuie să fie Lenocika. Chiar mă întrebam de ce n-a venit — a spus gazda, precipitîndu-se să-și primească oaspetele întîrziat.

Era, într-adevăr, Lenocika și întîrziase fiindcă:

— Dragii mei, am o migrenă cumplită. N-aș fi venit, dar n-am vrut să o supăr pe Mașa, să lipsesc chiar de ziua ei.

După ce a primit privirea de recunoștință a Mașei și a refuzat un antinevralgic, Lenocika s-a instalat la masă. Vecinul din dreapta, om vesel și expansiv, a încercat să o antreneze imediat în buna dispoziție generală.

— Bea un păhărel și-ți trece — a îndemnat-o el.

— Ce să-mi treacă! — s-a indignat Lenocika. — Mie nu-mi trece cu una cu două. Dar nu-ți face tu griji din cauza mea.

Recomandare inutilă, fiindcă omul nu era deloc dispus să-și facă griji: se întorsese spre fata drăguță de alături și începuse să glumească cu ea. Lenocika l-a luat atunci în primire pe vecinul din stînga, tip sfios și delicat, care nu și-a permis să pară indiferent față de necazul ei. Simțînd terenul prielnic, Lenocika a început să se desfășoare, explicîndu-i pe larg cum și de ce a apucat-o migrena. Vecinul o asculta politicos, deși ar fi preferat să audă anecdotele pe care le debita celălalt. Noroc că cineva a rostit un toast, musafirii au înconjurat-o pe sărbătorită, au ciocnit paha-

rele și vecinul a scăpat pentru moment. Mașa zîmbea fericită, cînd deodată a descoperit privirea plină de reproș a Lenocikăi. Cuprînsă de remușcări că uitase de durerea prietenei sale, s-a întristat și ea. Dar obligațiile de gazdă o sollicitau în continuare, și Mașa a uitat iar. Numai că Lenocika a avut grijă să-și amintească încă o dată, și încă o dată, pînă cînd i-a stricat definitiv dispoziția.

— Nu-ți ajunge să știi că te iubesc? Oare sînt obligat să te privesc mereu?

...Aducîndu-vă aminte de această întâmplare, ați închis sifonierul, ați pus mina pe telefon și după ce ați felicitat-o călduros pe prietena dumneavoastră, i-ați explicat că nu puteți veni, fiindcă nu vreți să-i torpilați petrecerea.

Și bine ați făcut. Dacă toți ar proceda așa, proasta dispoziție a unora n-ar mai deveni instrument de tortură pentru ceilalți.

Să începem cu familia. Sînt soți (și neveste, dar mai rar — să nu vă fie cu supărare, domnilor!) care nu pot păți un necaz cit de mic fără să-și verse indispoziția asupra întregii familii. Dacă fi ceartă șeful la birou, reacția lor se va produce acasă. Acolo vor tuna și fulgera sau, în funcție de temperament, vor afișa o mască de martiri care va mohori întreaga atmosferă.

La școală sînt profesori care împing proasta dispoziție pînă la nedreptate. În astfel de cazuri elevii sînt victimele lor nu la figurat. Dacă acești profesori ar auzi cum sînt judecați (— Ei, cum e azi tovarășul sau tovarășa cutare? — Cum să fie! Mai bine roagă-te lui Dumnezeu să nu te asculte!) și-ar mobiliza, probabil, toate forțele lor de oameni maturi și pedagogi și n-ar îngădui toanelor să le dicteze comportarea și aprecierea notelor.

La birou sînt unii care cred că dacă au avut o criză de gastrită sau insomnie, dacă s-au certat cu soacra sau au spart o farfurie din serviciu, trebuie să sufere toți colegii lor. Drept care ori transmit repetate buletine medicale, ori, și mai rău, stau posaci sau trîntesc și bufnesc, deranjîndu-i pe ceilalți și încercînd atmosfera.

În sfîrșit, sînt șefi care își închipuie că suportarea toanelor lor intră în obligațiile subalternilor. Despre astfel de șefi se vorbește exact ca despre profesorii sînt pomeniți mai sus:

— Ei, cum e azi tovarășul (tovarășa) cutare?

— Cum să fie... Mai bine să n-ai de-a face cu el (ea)!

După cum se vede, proasta dispoziție neîntinută în friu nu e doar o chestiune de politețe, de bune maniere, deși și asta e foarte important. Ea depinde de o calitate fundamentală — capacitatea omului de a se stăpîni, de a-și impune o conduită corectă și civilizată indiferent de starea lui subiectivă.

Natalia Lujina

COSMETICĂ

Măști de iarnă

Masca de miere împătează pielea. Amestecați bine o lingură de miere cu o lingură de zeamă de lămîie și întindeți pe față un strat uniform. După 15—20 minute spălați-vă.

Masca de varză murată acționează eficient asupra tenului gras. E bine să o aplicăm o dată pe săptămînă. Procedăm astfel: întindem pe față un strat gros de varză și acoperim cu un șervețel. După 20—25 de minute scoatem masca și ungem fața cu cremă.

Sarea albește pielea și descongesează pleoapele. La un pahar de apă e suficientă o linguriță de sare. Înainte de a aplica compresa, soluția trebuie puțin încălzită.

Pentru tenul gras e foarte indicată și masca de drojdie. Dizolvăm drojdia în apă caldă pînă la consistența unei smîntîni groase și ne

Douăzeci de minute așa. Dar în schimb după ce scoatem masca...

ungem fața. După 20 de minute spălăm obrazul cu apă caldă sau și mai bine — cu infuzie de mușețel.

Brînză de vacă proaspătă nu trebuie nici ea uitată. Amestecăm trei lingurițe de brînză cu o lingură de miere și aplicăm pe față într-un strat uniform. După 20 de minute înțurăm masca cu un tampon de vată înmuiat în lapte cald. Această mască e indicată și pentru tenul uscat și pentru cel gras.

I. Nedelina

— Draga mea, arăți minunat. Desen de G. și V. Karavaev